



T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI



T.C.
VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

VAKIF ŞEHİR

ERZİNCAN

KUBBELERİN
CAN VERDİĞİ ERZİNCAN

KEMALİYE'DEN TERCAN'A
24 VAKIF ESERİ

ESSİZ MİMARISIYLA
MAMA HATUN KÜLLİYESİ

RESTORASYONDA
ALTIN VARAK
TEKNİKLERİ

KASIM 2024 / SAYI 30



Üretime Katkı Sağlayanlara

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
ekonomiye katkı sağlayan üreticilere
destek olanlara katılın.



VAKIF KATILIM



0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

“

Terzi Baba hem dikiş diker hem de dili ve kalbi ile Allahu Teala'yı anardı. Halim, selim, mütevazı ve yardımsever bir zât idi. Fakirleri çok sever ve bu sevgisini her fırsatta belli ederdi. Bir gün, Erzincan'a fakir seyyahlardan birisi geldi. Üzerindeki palto çok eski olduğu gibi ele alınmayacak kadar kirliydi. Bu zat paltosunu diktirmek için şehirdeki terzileri tek tek gezdi. Fakat terziler, onun elbisesine el sürmekten bile çekindiler. Ona alay yollu, “Şurada Terzi Baba var, ona götür, o diker,” dediler. Zavallı seyyah, Terzi Baba'yı buldu, istediğini anlattı. Terzi Baba paltoyu alıp, güzelce yıkadı, kuruttu ve dikti. Ertesi gün paltoyu teslim etti. Bütün bu yaptıklarının karşılığında ücret almadı. “Söz konusu maddi menfaatse dünya için Allah demem!” sözü hafızalarda yer etti.

”

**Terzi Baba - Muhammed Vehbî
Rahmetullahi Aleyh**



“ Vakıf Şehir Erzincan ”



Vakıf eserlerimizin bulunduğu bütün coğrafyalar, bizim için büyük bir öneme haiz. Her biri Türk – İslam Vakıf Medeniyeti'nin silinmez mührü olan vakıf mirası eserler nerede olursa olsun bizlere emanet.

Bu ayki dergimizin dosyasını oluşturan Erzincan da vakıf eserlerle dolu bir güzel şehrimiz. Erzincan'ın, memleketim, baba ocağım olması da ayrı bir hoşluk.

Erzincan, gerek doğal güzellikleri, gerek tarihî mirası, gerekse de turizm potansiyeli bakımından kapasitesi yıldan yıla daha da geliyor, büyüyor, güzelleşiyor ama hep biliriz ki her zaman iyinin daha da iyisi olur, olmalıdır.

Elbette, başta Kültür ve Turizm Bakanlığımız olmak üzere, devletimizin ilgili kurumları Erzincan için çok özel, çok kıymetli çalışmalara imza atıyorlar. Biz de Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak, “Bu potansiyeli ortaya koymak için neler yapılabilir?” sorusunun peşinde bir dizi çalışmayı hayata geçiriyoruz.

Bir bölgenin tabiat, tarih ve turizm alanındaki potansiyelini ortaya koymanın en temel şartlarından biri, hiç şüphesiz “bir rota” çizebilmektir. İşte, gayretli, titiz bir çalışma sonucunda bu kadim şehrin değerlerini hem Türkiye'ye hem de dünyaya tanıtmak amacıyla “Erzincan Kültür Turizm Rotası” adıyla harita çalışmamızı gerçekleştirdik. Erzincan merkez ve tüm ilçelerindeki tarih, kültür, sanat, manevi değerler, doğa sporları, yöresel yiyecekler ve spor alanlarında öne çıkan özelliklerinin yer

aldığı haritamızda tüm ayrıntılar bulunmakta.

Erzincan, elbette sadece haritamızdaki kıymetlerle sınırlı değil. Bölgemize ruh katan, irfanını zenginleştiren, manevi dinamiklerini güçlendiren Pir Muhammed Bahaeddin'den Terzi Baba'ya, Dede Paşa'dan Ecepsir Gazi'ye ve daha pek çok muhterem ve mübarek isimle zenginleşen bir şehir Erzincan. Öyle ki Cemaleddin Efendi isimli bir hayırseverimizin kurduğu Erzincan merkezli Medine Vakfı'nın hayır şartı, Medine'de Ravza-i Mutahhara'nın ihtiyaçlarına harcanmaya tahsis edilmişti. Yine Erzincan, sadece vakıf eserleriyle değil Süleyman Tan, Ali Serdar Kökçek, Bedirhan Aydın ve daha nice “Vakıf İnsan”la da günümüzde iyiliği Allah rızasıyla buluşturanların şehri.

Erzincan'ın; kalkınmanın neredeyse bütün parametrelerinde ilerleme sağlaması hepimizin zevinci, mutluluğu, gururu. Bu parametreler içerisinde vakıf emanetlerimizi ihyâ etmemiz de önemli bir boyut. Güzel Erzincan'ımızdaki her tarihî vakıf eser, her ihyâ edilmiş ecdat yadigarı yapı, tarihle, mazimizle olan bağımızın güçlenmesine, bu toprakları vatan yapan duygu ve düşüncelerimizin daha da kökleşmesine katkı yapmaktadır.

Sizleri, bu sayısı da dopdolu olan Vakıf Şehir dergimizle baş başa bırakırken, vakıf şuurunda vücut bulan iyiliğin ve Allah rızasının her zaman bize eşlik etmesi en büyük niyazımız.

SİNAN AKSU
T.C. Vakıflar Genel Müdürü

EDİTÖRDEN

Değerli Okurumuz,

Bir vakıf şehri olarak Erzincan'ı mercek altına aldığımız yeni sayımızda, şehrin zengin kültür mirasına sayfalarımızda yer veriyoruz. Asırlar önce bölgeyi ziyaret etmiş seyyahların notlarında, Erzincan'ın kent belleği üzerine önemli bilgiler yer alıyor. Anadolu'da benzeri bulunmayan mimarisiyle ilgi çeken Mama Hatun Kümbeti'nin yanı sıra, bünyesinde bulunduğu külliye'nin detaylarına da yer veriyoruz.

Merkezden Kemah'a, Refahiye'den Üzümlü'ye dek şehrin vakıf kültür eserlerini tanıttığımız yeni sayımızda ilgi çekici röportajlarla da Erzincan'a dair önemli bilgileri bir araya getiriyoruz.

Erzincan'ın en güneyindeki ilçesi Kemaliye, ev sahipliği yaptığı vakıf eserlerinin yanında, keşfedilmeye değer pek çok hazine saklıyor. Fırat Nehri'nin iki kolundan biri olan Karasu'nun milyonlarca yıldır kalkerli kaya yapılarını aşındırmasıyla oluşan Kemaliye Vadisi, kısa mesafede yüksek irtifa gösterdiğinden zengin bir habitat ve iklim çeşitliliğine sahip. Yüksekliği bin metreyi aşan dağ steplerinde sert kara iklimine bağlı olarak Alpin ekolojisi, vadi boylarında ise Akdeniz iklimi görülüyor. Dahası, Anadolu'yu Orta Asya'ya bağlayan İpek Yolu üzerindeki konumuyla zengin bir tarihî ve kültürel birikime ev sahipliği yapan ilçe; nadir görülen yaban hayatıyla da Türkiye'nin en önemli ekolojik tatil ve doğa sporları merkezlerinden biri.

Geleneksel Kemaliye evlerini süsleyen bitki motifli kapı tokmakları, ilçenin özgün değerlerinden. Kızgın demirin dövülmesiyle şekillendirilen kapı tokmaklarına ev sahibesinin en sevdiği çiçeğin motifinin verilmesi, Osmanlı'dan kalan bir gelenek. Erzincan'ı önce okuyarak keşfetmeniz için hazırladığımız bu sayımız ile sizler için yeni rota oluşumuna katkı sağlamayı umuyoruz.

İyi okumalar,

GÜL AŞIK

Vakıflar Genel Müdürlüğü
Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri



VAKIF ŞEHİR

T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü adına
Yayın Kurulu Başkanı
Genel Müdür
SİNAN AKSU

Yayıncı Kuruluş
ART MENTAL A.Ş.
Adına İmtiyaz Sahibi
ALİ ATAY

Yayın Yönetmeni
MELİH USLU

Yayın Kurulu Üyeleri
Genel Müdür Yardımcıları
HAYRULLAH ÇELEBİ
AYDIN CEM ASLANBAY
ERKAN ÖMEROĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
SEDA BAŞARAN TAŞDELEN

Görsel Yönetmen
MURAT SELEK

Yayın Koordinatörü
GÜL AŞIK

Art Mental Yayınları
Medya Grubu Başkanı
DOĞAN ACAR

Kültür ve Tescil
Daire Başkanı
HİLAL AYDEMİR

Editörler
ARDA KEMAL ATAY
HAYATİ TEK
İLTERR SAĞIRSOY

Sanat Eserleri ve
Yapı İşleri Daire Başkanı
ŞENGÜL KONCAGÜL

Baskı
SEMİH OFSET MATBAA SEK. YAY.
SAĞ. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Zübeyde Hanım mah. 628 sok.
No: 26 Altındağ / Ankara

Dış İlişkiler Daire Başkanı
KADİR KANTEKİN

Hayır Hizmetleri
Daire Başkanı
TANER KARADAYI

Kurumsal İlişkiler
SADIK ÖZDEMİR

Bu dergi uluslararası grafik tasarım ve editöryal ilkeler uyarınca hazırlanmıştır. Vakıf Şehir Dergisi aylık olarak yayınlanır. Dergide yer alan makale, araştırma, yorum, röportaj gibi yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yer alan yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yaygın, Süreli, Türkçe
ISSN: 27916308
2024, Sayı: 30

QR kodu okutarak
konuma gidebilirsiniz



T.C.
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ERZURUM BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ



MURAT USLU
Bölge Müdürü
erzurum@vgm.gov.tr
Bağlı İller; ERZURUM,
ERZİNCAN, AĞRI, ARDAHAN,
KARS, IĞDIR, BAYBURT

(442) 234 12 02

Gürcü Kapı Vakıflar Bankası üstü
Kat: 4-5 ERZURUM



6

GÜNCEL
Kültür ve Turizm Bakanı MEHMET NURİ ERSOY

Erzincan'ı Kültür ve
Turizm Kenti Yapmak İçin
Atağa Geçtik



8

BİR ZAMANLAR
Seyahatnamelerde
Erzincan ve Çevresi



12

ERZİNCAN
MELİH USLU
Vakıf, Tarih ve
Tabiat Dolu Bir Rota



18

ERZİNCAN
Eşsiz Bir Vakıf Şaheseri
MAMA HATUN
KÜLLİYESİ



28

RÖPORTAJ
Erzincan Valisi Doç. Dr. HAMZA AYDOĞDU
Erzincan,
“Medine Vakfı”
Olarak Bilinir



32

RÖPORTAJ
Erzincan Belediye Başkanı BEKİR AKSUN
Erzincan'daki Vakıf
Eserleri, Millet'in
Hafızasıdır



34

YASAYAN VAKIFLAR
ALİ OSMAN ÖZDEMİR

Gül-i Gülistan
Bağ u Bostan,
Çemenistan ve
Bülbülistan



36

RÖPORTAJ
Terzi Baba Eğitim ve Kültür Vakfı Yönetim
Kurulu Başkanı YAVUZ KAŞIKÇI

Vakıflar, İnsanlığı
Kurtarmak İçin Bir
Umuttur



38

AĞRI
İssızlığın
Ortasındaki Görkem
İSHAK PAŞA SARAYI



42

ERZURUM
Çifte Minareli
Medrese'de
113 Vakıf Eseri



44

RESTORASYON
Altının dile geldiği sanat
ALTIN VARAK
İŞÇİLİĞİ



48

YAŞATILAN GELENEK
Erzincan'dan Erzurum'a
500 ÇOCUĞA
SÜNNET ŞÖLENİ



“ Erzincan’ı Kültür ve Turizm Kenti Yapmak İçin Atağa Geçtik ”

Erzincan’ın turizm ve doğa sporları alanında oldukça iyi noktalara doğru ilerlediğini söyleyen Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, şehri bir “festivaler kenti” olarak lanse etmek için çalıştıklarını, bu tür etkinliklerin bir yerin marka değerini yükselttiğini belirtiyor.



Erzincan’ın güçlü manevi ikliminin yanı sıra, doğal ve kültürel zenginlikleriyle de adından söz ettirdiğini söyleyen Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, her gidişinde büyük heyecan duyduğunu belirttiği bu kadim vakıf şehri hakkında şu açıklamaları yapıyor: “Vakıf kültür eserleri, doğası, tarihi, kanyonları, doğa sporları ve sağlık turizmine imkân veren zengin potansiyeliyle Erzincan, turizmi tüm yıla yayılabilecek önemli merkezlerimizden biridir. Doğal ve kültürel zenginliklerin sağlık turizmi ile harmanlanarak Erzincan’ın turizm payının artırılması mümkündür. Bu hedef doğrultusunda kadim şehrimizdeki belli alanları koruma altına aldık, almaya da devam edeceğiz ve gelişim politikaları oluşturarak hedefimize sağlam adımlarla ilerleyeceğiz.

Dünya çapındaki tanıtım çalışmalarında da Erzincan’a geniş yer vermeyi planlıyoruz. Turizm Geliştirme Fonu, başta tanıtım olmak üzere, Türkiye’de yeni turizm alanları ve alternatifleri geliştirmek üzerine kurulmuş profesyonel bir yapı. Bugüne kadar Bakanlık tarafından yapılmış olan bu aktiviteler, Bakanlık önderliğinde, turizmin tüm paydaş meslek kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının da içinde, yönetiminde yer alacağı bir fon ile daha hızlı, daha organize ve daha sürdürülebilir bir şekilde hayata geçirilecektir. Yeni fonun öncelikli turizm bölgelerinden biri de Erzincan olacaktır.

Her gittiğimde büyük heyecan duyduğum ve güzelliklerine hayran kaldığım Erzincan’da ilk duraklarımdan biri Terzi Baba oluyor. Gerek Erzincan’da, gerekse çevresinde büyük hürmet duyulan bu âlim şahsiyet, bölgenin manevi iklimine katkı sunmuş olmasıyla tanınmaktadır. 59 yaşında vefat ettiği



rivayetine göre 1789’da doğmuş olmalıdır. Asıl adı Mehmed Vehbi, babasının adı Fazlîzâde Abdurrahman’dır. Mesleği terziilik olduğundan Terzi Ağa, Terzi Baba veya Hayyât Vehbi diye tanınmıştır. Mahmud Sadreddin’in “Şevkistan” adlı eserinde aslen Erzincanlı olduğu, evinin Câmî-i Kebîr ile Kurşunlu Cami arasında bulunduğu belirtilmektedir.

1848 yılında Erzincan’da kolera salgınında edebiyete intikal eden Terzi Baba, Erzincan Defterdarı Mecid Efendi ve halifelerinden Fehmi Efendi tarafından yaptırılan ahşap türbeye defnedilmiştir. Bir yangında harap olan türbenin yerine Erzincan Belediyesi, 1980’li yıllarda kesme taştan yeni bir türbe yaptırmıştır. Erzincan şehir mezarlığına da Terzi Baba adı verilmiştir. Soyundan gelen bazı kişilerin mezar taşları halen Terzi Baba Mezarlığı’nda ve Terzi Baba Türbesi’nin çevresinde yer almaktadır. Erzincan’da Terzi Baba adına bir dernek kurulmuş, yine onun adını taşıyan büyük bir cami ile külliye inşa edilmiştir. Ki Erzincan’da mutlaka ziyaret edilmesi gereken yerlerdendir.

ERZİNCAN YÜKSELİYOR

Erzincan güçlü manevi ikliminin yanı sıra, doğal ve kültürel zenginlikleriyle adından söz ettiriyor. Bu güzel şehre geldiğinizde atlı safari ekipleriyle, off-road arabalarla, bisikletlilerle, doğa gözlemcileriyle, fotoğrafçılarla, yürüyüşçülerle ve Karasu Nehri’nde rafting yapan sporcuların gösterileriyle karşılaşmanız sürpriz olmaz. Çünkü artık Erzincan turizmle renklenmiş ve çeşitlenmiş bir yer.

Kadim şehrin yıldızı yükselen yerlerinden biri de Kemah ilçesi. Buradan oluşturulan yeni turizm rotalarından sonra

hedefleri büyüttük. Erzincan’daki ziyaretçi hedefimizi, bir milyona çıkarttık. Bu hedefi daha da büyütme için bölgede yeni turizm alanları oluşturuyoruz. Erzincan, en şanslı illerimizden biri. Çünkü çok zengin bir turizm potansiyeli var. Erzincan’ın yalnızca Türkiye’ye değil, dünya turizmine açılması mümkün.

Doğal bir plato olan Erzincan’ı ve özellikle kanyonunu, film sektörü açısından aktif hale getirmemiz gerekiyor. Bununla ilgili tanıtım teşvik politikalarımızı sürdürüyoruz. Erzincan, Kemah ve Kemaliye, kanyonuyla, doğasıyla, doğa sporlarıyla ve gastronomisiyle bizim için büyük potansiyel vaat eden turizm alanlarından biri.

Erzincan’ı turizmde geleceğe taşıyacak yerlerden biri de Ergani Dağı Kayak Merkezi. Ergani Dağı, yükseklik ve rakım olarak avantajlı bir konuma sahip. Rastgele değil de geniş kapsamlı olarak Valiliğimizin, belediyemizin otel konusunda çalışması var. Ama biz küçük dağ kompleksi şeklinde planlanması gerektiğini düşünüyoruz. Uzun süre kar kalan bir bölge olduğu için yatırım yapmaya değer. İlk etapta bütçe ayırarak projesini tamamlamayı düşünüyoruz. Kısa sürede bir proje yapıp sonrasında da o projeyi hayata geçirme gibi bir görüşümüz var.

Erzincan, kültür, turizm, doğa ve seyahat kavramlarıyla birlikte düşünüldüğünde bahsedilmesi gereken konulardan biri de Turistik Doğu Ekspresi seferleri. Doğu Anadolu Bölgemizi baştan başa aşan bu trenimizin ana duraklarından biri de Erzincan’dır. Aralık ayında yeniden başlayacak olan bu yolculuklar, can Erzincan’ı henüz görmemiş olanlar için de önemli bir fırsat sunuyor.”

Seyahatnamelerde Erzincan ve Çevresi



Ticaret yolları üzerinde önemli bir kavşak noktası konumunda bulunan Erzincan şehri, her devirde stratejik önemini korumuş ve seyyahların ilgi alanına girmiştir. Seyahatnamelerden elde edilen bilgiler, Erzincan'ın siyasi, coğrafi, etnik, dinî, kültürel ve sosyoekonomik tarihine ışık tutması açısından değerlidir.

13. yüzyıldan itibaren Doğu'ya karşı Avrupa'da artan ilgi, beraberinde birçok Avrupalı seyyahın bu coğrafyaya olan bakışını etkilemiştir. Bu bağlamda ticari ve siyasi seyahatleri sırasında Erzincan'a çeşitli sebeplerden dolayı uğrayan birçok Avrupalı seyyah vardır. Bölgeye gelen Avrupalı ilk seyyah, 1245 yılında Papa Dördüncü Innocent tarafından Doğu'ya gönderilen Simon de Saint Quentin'dir. Quentin, Türkler ve Moğollar arasındaki savaşa dair bilgi verirken; esir alınan iki Frank askerinin Erzincan'da yakalandığından bahisle şehri ismen zikretmiştir. Ayrıca eserin ilerleyen bölümünde Selçuklu Devleti hükümdarı Dördüncü Rükneddin Kılıçaslan'ın saltanat yıllarında vezir olan Şemseddin İsfahânî ve onun yakın dostu Şerafeddin Mahmud arasındaki anlaşmazlığı anlatırken sözü Erzincan'a getirmiştir. Quentin, Kemah Kalesi'nin güçlendirilmiş bir kale olduğu vurgusunu yapmıştır.

Erzincan'dan bahseden bir diğer 13. yüzyıl seyahatnamesi, Wilhelm Von Rubruk'un 1253-1255 yılları arasında Mengü Han'ın sarayına yaptığı yolculuğunu anlattığı eseridir. Mengü Han'ın sarayına gitmek için Karadeniz

üzerinden 7 Mayıs 1253 yılında başladığı yolculuğunu 15 Ağustos 1255 yılında Trablus'ta tamamlayan Rubruk, dönüş yolculuğunda Kafkas dağlarını aşarak Türkiye sınırlarına gitmiştir. Erzincan ve çevresine dair verdiği bilgiler çok detaylı olmasa da bu dönemde meydana gelen depremin Erzincan'da meydana getirdiği yıkıma değinmiştir. Anlatısından anladığımız kadarıyla önce Kemah'a gelen seyyah, sonra da Erzincan'a geçmiştir.

13. yüzyılın seyyahı olan Marco Polo, Venedik'ten başladığı seyahatini Çin'de sürdürmüş ve seyahati sırasında uğradığı Erzincan şehrini kendinden önceki iki seyyahın aksine çok daha geniş ele almıştır. Erzincan'ın, ticari malları, sıcak su kaplıcaları ve etnik durumuna dair bilgiler aktaran Polo, Erzincan ile ilgili şunları söylemiştir: “Dünyanın en iyi kumaşları burada yapılır, çünkü bu insanlar bu işin ustasıdır. Ayrıca dünyanın en iyi ve vasıflı kitap cildi burada yapılır. En iyi ve en güzel pamuklu da buradadır ve burada sayamayacağımız daha birçok meslek de icra edilmektedir. Bu şehirde yerden fışkıran sıcak sular, dünyanın en güzel ve en sağlıklı doğal banyolarını

meydana getirir. Civarda çok sayıda köy ve şehir vardır. Ama bölgenin en soylu şehri, Erzincan'dır. Erzincan, tüm bölgenin metropolüdür. Bu bilgiler doğrultusunda Orta Çağ'da Erzincan'ın genel bir görünümünü çizmek mümkündür.

Orta Çağ'ın en büyük seyyahlarından biri olan İbn Battûta, eserinde Erzincan'a ayrıntılı bir şekilde yer vermiştir. Marco Polo'nun verdiği bilgilerin benzerlerini aktaran Battûta, şehrin madenleri ve Ahi tekkeleri hakkında bilgi vermesinden dolayı Polo'nun eserinden farklılık göstermektedir. Lâzkiye'den Anadolu'ya açıldığını söyleyen Battûta, Erzincan şehrinin bakımlı ve büyük olduğuna dikkat çekmiştir. Son derece muntazam ve canlı çarşılarının olduğuna değinmiş, buralarda dokunan ve Erzincânî diye bilinen kumaşlarının varlığından da bahsetmiştir. Ayrıca bölgede çıkarılan bakır madenlerinden çeşitli kapkacak ve şamdanlar yapıldığını kaydetmiştir. Ayaklı çıradanlıklara benzettiği bu şamdanlara “beysûs” adının verildiğini ifade ederek, Erzincan'a geldiğinde kaldığı Ahi Nizâmeddin tekkesinden övgü ile söz etmiş ve Ahi Nizâmeddin'in de ahiler arasında en ulu kişi olduğunu beyan etmiştir. Erzincan'a dair yoğun bir anlatımın olduğu tespit ettiğimiz bu eser, 14. yüzyıl için tek olması açısından da önemlidir. Verdiği bilgiler sayesinde Erzincan şehrine daha geniş bir çerçeveden bakmamıza olanak sağlamıştır.

15. yüzyılda Erzincan ve çevresine eserinde yer veren önemli seyyahlardan biri de İspanyol elçi Ruy Gonzâlez de Clavijo'dur. Clavijo, İspanya Kralı Üçüncü Henry tarafından görevlendirilerek, Ankara Savaşı sırasında başlayan Timur ile Henry arasındaki dostluğu pekiştirmek için yola çıkmıştır. Timur ile görüşmek için Semerkant'a doğru ilerleyen Clavijo, Trabzon'dan geçtikten sonra Torul'a varmış ve daha sonra Erzincan sınırındaki Alanza köyüne ulaşmıştır. Seyyah, buradan itibaren Erzincan ve çevresindeki köy ve kalelere dair izlenimlere başlamıştır. Alanza'da dönemin Erzincan valisi adına hüküm süren bir Türk asilzadesi tarafından karşılanan Clavijo, ismini vermediği bu kişinin kendilerine gösterdiği misafirperverlikten son derece memnun olmuş ve bu kişiden Timur'un Karabağ'dan hareket ettiğini öğrenmiştir. Clavijo, Timur'un hâkimiyeti altında olan bu bölgelerden geçerken hiçbir zorlukla karşılaşmamış, hatta tüm ihtiyaçları karşılanmıştır. Bu durum, 3 Mayıs 1404'te hareket ettiği Alanza'dan sonra girdiği başka bir Türk köyünde de yaşanmıştır. Clavijo, Alanza dışında ismini vermediği köylerden geçerken kendileri için yapılan bolca ikramlardan etkilendiğini gizleyememiştir. Erzincan'a doğru köylerden geçerken son derece rahat bir şekilde yoluna devam ettiğini dile getirmiştir. 4 Mayıs 1404'te ikindi vakti üzeri Erzincan'a ulaşan Clavijo ve beraberindekiler, kalabalık ahali tarafından karşılanmışlardır.



Clavijo, Erzincan valisine ve karşılama merasimine dair ayrıntılı bilgiler verdikten sonra Erzincan şehrini son derece geniş bir şekilde eserinde ele almıştır. Erzincan'ın, Fırat Nehri'nin kenarında bir ova üzerinde kurulmuş olduğunu söyleyerek tasvirine başlayan Clavijo, dağların tepelerindeki kardan ve bağlı bahçeli köylerden bahsetmiştir. Erzincan ile ilgili anlatımına devam eden Clavijo şunları not etmiştir: “Bütün ova, buğday tarlalarıyla, üzüm bağlarıyla doludur. Adım başı güzel bahçelere, verimli tarlalara rastlanır. Şehir, pek geniş değildir ve kuleli bir duvarla çevrilidir. Şehrin her evinde teras vardır. Evlere, damdan dama gidilebilir. Şehir çok kalabalıktır ve birçok cadde ve meydanları vardır. Buradaki memurların çoğu zengin adamlardır. Bunlardan başka şehirde birçok muteber ve zengin tüccarlar bulunur. Kemah Kalesi'ne dair de bilgi veren Clavijo, 5 Mayıs 1404'te şehirden hareket ettiğini ve yüksek dağlardan geçerek Şahbağ adında bir köyde konakladıklarını belirtir.

Erzincan'a eserinde yer veren seyyahlardan biri de Venedikli Jasaphat Barbaro'dur. Barbaro'nun Anadolu ve İran'a yaptığı seyahate dair kaleme aldığı eseri, 15. yüzyıldaki Türk ülkelerine dair önemli bilgiler aktarmaktadır. Barbaro, İran'a giderken uğradığı Erzincan'ın Bayburt'tan 15 günlük yol mesafesinde olduğunu aktarmaktadır. Şehrin büyüklüğüne vurgu yapan Barbaro, İran'dan dönerken tekrar Erzincan'a uğramış ve burada bir ay kalmıştır.

Erzincan'a dair incelediğimiz 15. yüzyıla ait son eserler, Venedikli Caterino Zeno ve Ambrogio Contarini'nin seyahatnameleridir. Onların seyahatleri Osmanlı - Akkoyunlu arasındaki mücadelenin yanı sıra, Venedik cephesinin aydınlatılması açısından önemlidir. Zeno, seyahatnamesinde Uzun Hasan ile Karakoyunlu Hükümdarı Cihan Şah'ın Erzincan ovasında savaştığını ve Cihan Şah'ın esir düştüğünü söylemektedir. Zeno, ilerleyen bölümlerde Tercan'dan bahsetmiştir. Diğer taraftan “Türk Sultanı” dediği Fatih Sultan Mehmed'in Amasya'dan harekete geçerek, Niksar ve Şebinkarahisar üzerinden Erzincan'a vardığını ifade etmiştir. Zeno, sultanın Erzincan'a vardığı sırada şehrin boşaltılmış olduğunu ifade etmektedir.

Kubbelerin Can Verdiği ERZİNCAN

Asırlardan bu yana vakıf medeniyeti ile yoğrulan Erzincan'da görülmeye değer çok sayıda tarihî eser var. Şehirdeki kalelerin sadece surlarını izleyerek bile keşif yüklü bir gezi rotası oluşturabilirsiniz. 11. yüzyılda Türklerin hâkimiyetine giren şehir, Selçuklu ve Osmanlı eserleri yönünden son derece zengin. Erzincan Kalesi, Melik Gazi Türbesi, Gülabibey Camii, Tugay Hatun Kümbeti ve Mama Hatun Külliyesi'nin yanı sıra; Kemaliye evleri, Otlukbeli Gölü, Çayırılı'daki dikili taşlar ile Tercan ve Kemah ilçelerindeki Selçuklu eserleri de şehrin görülmeye değer yerleri arasında.

MELİH USLU

Vakıf, Tarih ve Tabiat Dolu Bir Rota

Doğu Anadolu'nun batısında yemyeşil bir vahayı andıran Yukarı Fırat Havzası'nın kalbi Erzincan, vakıf zenginliğinin nadide örneklerinden tabiat güzelliklerine kadar uzanan bir dizi aktivite için eşsiz ve zengin bir rotaya sahip.

Vakıf medeniyetinin köklü şehri Erzincan'ı keşfetmek üzere yola çıkıyoruz. Uçağımız, Munzur Dağları'nın eteklerine yayılmış yemyeşil ve verimli bir ovanın ortasında uzanmış Erzincan'a yaklaşıyor. Büyüklüğü ve konforu ile dünya metropollerindeki benzerlerini aratmayan Uluslararası Erzincan Havalimanı'na yumuşak bir iniş yapıyoruz. Bin küsur metrelik rakım ve tertemiz hava hemen kendisini hissettiriyor. Şehir merkezine uzanan asfalt yol rahat bir sürüş imkânı sağlıyor. İşte, Fırat suyunun sesi duyulmaya başladı bile. Nihayet sarp yamaçları izleyerek şehre varıyoruz.

URARTU VE HITİT'TEN SELÇUKLU VE OSMANLI'YA

Erzincan'da köklü bir tarihin ortasındayız. Hititlerden Osmanlı'ya uzanan bir tarih çizgisi bu. Hititlerin hâkimiyetinde uzun bir dönem geçiren şehirde yerleşim izlerinin geçmişi, MÖ 3 binli yıllara dek uzanıyor. Bazı kaynaklarda bölge halkının onlarca dil konuşabilen âlim ve ticareti iyi bilen insanlardan oluştuğu yazılı. Şehir, beş asırlık Roma yönetiminden sonra 11. yüzyılda Türklerin hâkimiyetine girmiş. Erzincan'ın 15 kilometre dışındaki Altıntepe'de bulunan kalıntılar ise günümüze ulaşan en sağlam Urartu şehrine işaret ediyor. Burada ortaya çıkarılan 2 bin 500 yıllık mozaiklerin bir benzerine Doğu Anadolu'da rastlanmıyor. Renkli duvar freskleri, tapınak ve saray kompleksiyle ilgi çeken ören yeri, Erzincan'ın Zeugma'sı olarak nitelendiriliyor.

Kaleler şehri Erzincan'da tarihi surları takip ederek çok keyifli bir gezi rotası oluşturmak elinizde. İlk durağımız olan Erzincan Kalesi, Selçuklu döneminin izlerini taşıyor. Yamaç paraşütçülerinin yeni gözdesi



Girlevik Şalesi.

Kemah'ta ise Anadolu'nun en eski kalelerinden biri var. Tarihi Hitit - Urartu dönemine kadar inen kalenin dehlizinden dereye inmek yörede çok sevilen bir aktivite. Melik Gazi Türbesi, Gülabibey Cami, Tugay Hatun Kümbeti ve Buz Mağaraları da çok yakında. Çadırkaya Kalesi'nin izinde yolumuz, bu kez Tercan'a düşüyor. Buraya gelmişken Saltuklu döneminin kadın hükümdarı Mama Hatun'un adını taşıyan külliye ve kervansarayı ziyaret etmeyi unutmuyoruz.

İKİ HARİKA: GIRLEVİK ŞALESİ İLE OTLUKBELİ GÖLÜ

Coşkuyla akan gür suları, yemyeşil çevresi ile Erzincan'ın en güzel tabiat alanlarından biri olan Girlevik Şalesi, kentin 30 kilometre güneydoğusunda. Şelaleyi hayranlıkla izledikten sonra Otlukbeli'ne uzanıyoruz. Tarihte büyük

savaşlara ev sahipliği yapan Otlukbeli Ovası, nadir bulunan bitkiler ve tarihi mezar taşlarıyla dolu. Bölgenin bir diğer harikası ise Otlukbeli Gölü. İlçe merkezinin hemen dışındaki gölün yeryüzünde benzeri yok. Bir traverten seddi olan göl, çanak yapısı ve oluşum biçimiyle dünyada tek. Doğal yer altı suları ile oluşumu devam eden göl, yansıttığı binbir renkle dev bir tuvali anımsatıyor.

Gezimizin belki de en sürprizli bölümüne geliyor sıra. İstikametimiz, Kemaliye ya da eski adıyla Eğin. Burası, Ergen Dağı ile birlikte Erzincan'ın turizm alanında çok şey beklediği yerlerden. Fırat Nehri'nin iki kolundan biri olan Karasu'nun milyonlarca yıldır kalkerli kaya yapılarını aşındırmasıyla oluşan Kemaliye Vadisi, kısa mesafede yüksek irtifa gösterdiğinden zengin bir habitat ve iklim çeşitliliğine sahip.

“TARAÇALAR ŞEHİRİ”NİN NARİN BİR GELENEĞİ VAR

İpek Yolu üzerindeki konumuyla zengin bir kültürel birikime ev sahipliği yapan ilçe, nadir görülen yaban hayatıyla da Türkiye'nin en önemli ekolojik tatil ve doğa sporları merkezlerinden biri. Kemaliye, Çevre ve Kültür Vakfı'nın (ÇEKÜL) dünya mimari mirası adayı gösterdiği Anadolu'daki sayılı yerleşimlerden biri. Geleneksel Kemaliye evlerini süsleyen bitki motifli kapı tokmakları, ilçenin özgün değerlerinden. Kızgın demirin dövülmesiyle şekillendirilen kapı tokmaklarına ev sahibesinin en sevdiği çiçeğin motifinin verilmesi Osmanlı'dan kalan bir gelenek. İlçenin “Taraçalar Şehri” olarak anılmasının nedeni, yöre halkının kısıtlı tarım arazilerini verimli kullanmak amacıyla biçimlendirmesinden kaynaklanıyor. Araziye verilen önem, özgün bir mimari ve bahçe peyzajının gelişmesini sağlamış.

Yüksekliği dört bin metreyi bulan dağların çevrelediği Kemaliye Vadisi, farklı zorluk derecelerine sahip yamaçları, kalkerli kaya yapısı, kamp olanakları, zengin doğa ve yaban hayatı ile dağcılık ve kaya tırmanışı için de elverişli. Kemaliye'nin sırtını yasladığı Munzur Dağları'nı örten yaşlı orman ekosistemi, endemik yaban hayatını gözlemlemek için iyi bir seçenек.



NEFESİNE GÜVENEN GELSİN

Her yıl ilkbahar aylarında yapılan Kemaliye Doğa Sporları Festivali ise uluslararası bir boyut kazanmış durumda. Dünyanın dört bir yanından gelen sporcular, müzisyenler, fotoğrafçılar ve bilim insanlarının akınına uğrayan ilçe, festival boyunca bir şenlik alanına dönüşüyor. Kaya duvarları yer yer 10 metreye kadar daralan 15 kilometre uzunluğundaki Karanlık Kanyon; bot safari, kano, su kayağı, sürat motoru turları için ideal. Kemaliye Vadisi manzaralı bir kartal yuvasını

andıran kırk pınarlı Kırkgöz mevkii, yamaç paraşütü tutkunlarının gözdesi. İlçede, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen atlı spor kulüplerinin düzenlediği cirit müsabakaları izleyicilerin beğenisine sunuluyor.

Karanlık Kanyon'a paralel uzanan dağ yamacının tam 135 yıl boyunca oyulmasıyla oluşturulan 8 kilometre uzunluğundaki Taşyolu Tünelleri; cip safari, motokros, dağ bisikleti ve trekking için eşsiz parkurlara sahip. Deneyimli yerel rehberler ilçedeki yüzlerce yürüyüş parkuru arasından özellikle Sorak deresini öneriyorlar. Ormanlarla çevrili bir dere içi parkuru olan Sorak; Koçan Şalesi, Eski Venk köyü, Davar Yatağı Mağarası ve Sorak Kalesi'nin görülebileceği yaklaşık dört saatlik bir yürüyüş vaat ediyor.

Yöreye özgü göbek mantarı toplanması gibi etkinliklerin de yapıldığı festivalde, ayrıca çevre köylere yürüyüş turları düzenleniyor. İlçe girişindeki tarihi kilise, Etnografya Müzesi ve kafeterya olarak hizmet veriyor. Taşdibi mevkiindeki Zincirlikaya, adını kasabanın üzerine yuvarlanma tehlikesine karşı Osmanlı döneminde zincirle yamaca bağlanmasından alan dev bir kaya kütlesi. Koçan Mahallesi'ndeki şelalenin boyu, 150 metreyi buluyor. Kırkgöz mevkiindeki Taşdibi Camii ise 1635 tarihli bir Osmanlı yapısı. Üstelik ilçede keşfedilmeyi bekleyen pek çok tarihi cami daha var.



Otlukbeli Gölü.



Türk fetihlerinden sonra Erzingân ve Ezrigân isimleriyle TARİH SAHNESİNE ÇIKAN ERZİNCAN'IN KRONOLOJİSİ



- | | | | |
|----------------------|---|----------------|---|
| MÖ 3000 | Bölgede ilk yerleşim izlerinin ortaya çıkması | MÖ 1380 | Bölgenin Hitit hâkimiyetine girmesi |
| MÖ 714-685 | Bölgenin ikinci Argışti Devri'nde Urartu Devleti'ne katılması | MÖ 334 | Büyük İskender'in bölgeye hâkim olması |
| 638 | İlk İslam akınlarının başlaması | 1048 | Türklerin bölgeye ayak basması |
| 1228 | Şehrin Anadolu Selçuklu topraklarına katılması | 1237 | Alâeddin Keykubad devrinde şehrin mamur bir yer haline gelmesi |
| 1243 | Kösedağ Savaşı'nın Erzincan civarında yaşanması | 1401 | Anadolu birliğini kurmaya çalışan Yıldırım Bayezid'in şehri alması |
| 1514 | Yavuz Sultan Selim'in kentte kesin hâkimiyet kurması | 1916 | Şehrin Ruslar tarafından işgal edilmesi |
| 26 Şubat 1918 | Erzincan'ın düşman işgalinden kurtarılması | 1939 | Erzincan'da dünyanın en büyük depremlerinden birinin yaşanması |
| 1950'ler | Erzincan'a kamu yatırımlarının başlaması | 1968 | Erzincan'ın kalkınmada birinci derecede öncelikli iller arasında yer alması |
| 1990 | Şehrin nüfusunun 300 bine ulaşması | 2011 | Erzincan Yıldırım Akbulut Havalimanı Yeni Terminal Binası'nın açılışı |
| 2013 | Ergan Dağı Kış Sporları ve Doğa Turizm Merkezi'nin hizmete açılması | 2017 | Erzincan'ın Türkiye'nin Cazibe Merkezleri Programı'na dahil edilmesi |

Girişimci Desteklerine KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
işletmelere özel avantajlı finansman seçeneklerinden
yararlanıp işlerini büyütenler arasına katılın.



0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifikatilim.com.tr



VAKIF KATILIM



İPEK YOLU'NUN STRATEJİK ŞEHİR ROTASI

Erzincan, Doğu Anadolu'nun Yukarı Fırat Havzası'ndaki önemli stratejik şehirlerden birisidir. Asya'yı Avrupa'ya bağlayan Tarihî İpek Yolu'nun üzerinde olması sebebiyle çeşitli devletlere ev sahipliği yapmasının yanı sıra, bölgede kendisine jeopolitik bir üstünlük sağlamıştır. Türklerin gelişile birlikte bayındır bir vakıf şehri hüvviyeti kazanan Erzincan'da tarihî mekânları takip ederek harika bir kültür rotası deneyimi yaşayabilirsiniz.

CAMİLER

- 1 Merkez Kızılay Camii
- 5 Merkez Ulu (Cami-i Kebir) Camii
- 6 Merkez Terzi Baba Camii ve Külliyesi
- 7 Merkez İzzet Paşa Camii
- 8 Merkez Terzi Baba Türbesi
- 10 Merkez Mollaköy Camii
- 11 Merkez Soğukoluk Camii
- 13 Üzümlü Bayırbağ Camii
- 14 Üzümlü Karakaya Camii
- 15 Refahiye Esat Muhlis Camii
- 16 Kemah Gülabibey Camii
- 17 Kemah Koçkar Köyü Camii
- 25 Kemaliye Abbas Ağa Camii
- 26 Kemaliye Bahçe Camii
- 27 Kemaliye Dörtöylağzı Camii
- 28 Kemaliye Embiyabey Camii
- 29 Kemaliye Orta Camii
- 30 Kemaliye Taşdibi Camii
- 31 Kemaliye Tuğlu Camii

TÜRBELER / KÜMBETLER

- 18 Kemah Ali Baba Türbesi
- 19 Kemah İskender Baba Türbesi
- 20 Kemah Sultan Melik Türbesi
- 21 Kemah Tugay Hatun Kümbeti

HANLAR / YURLAR

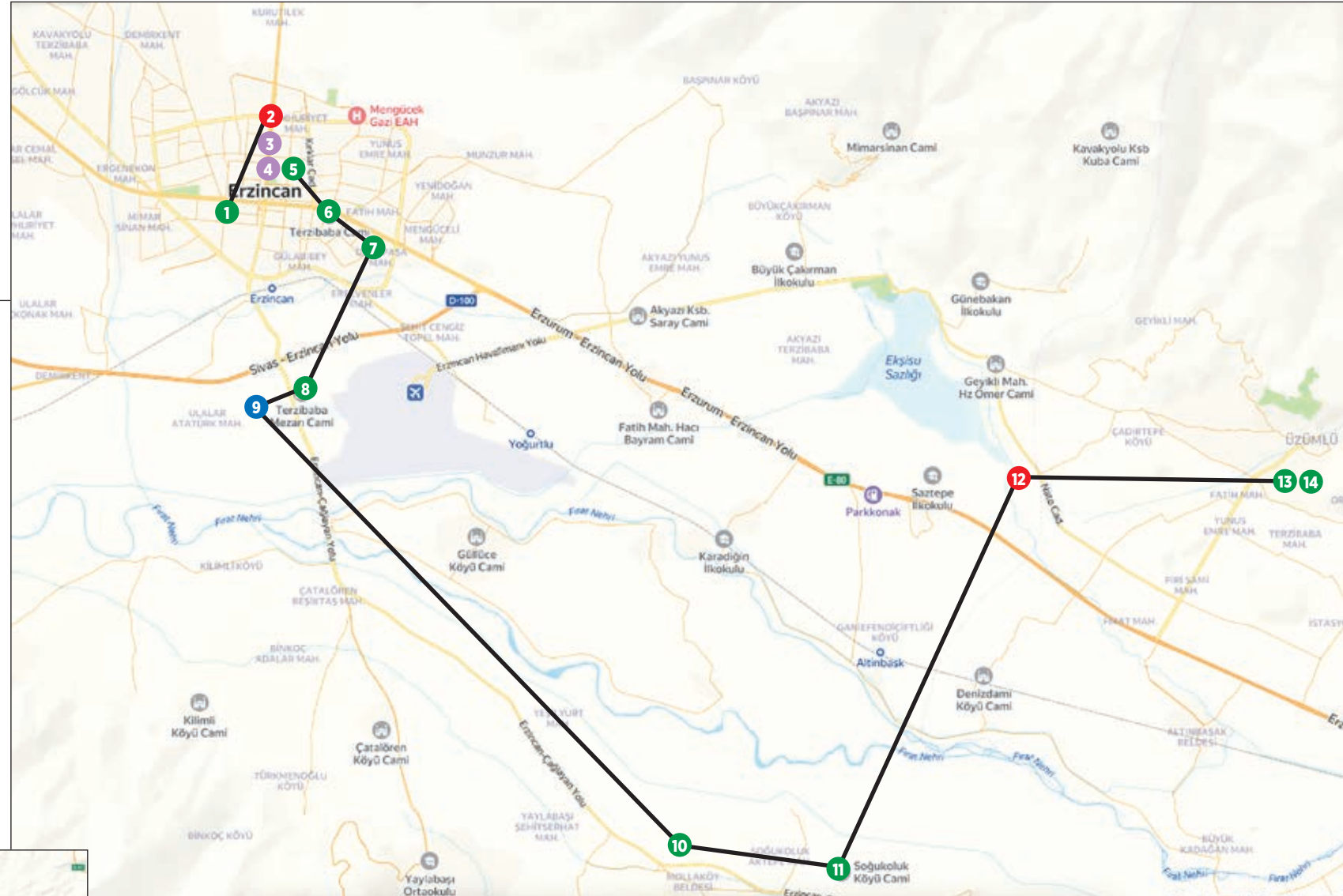
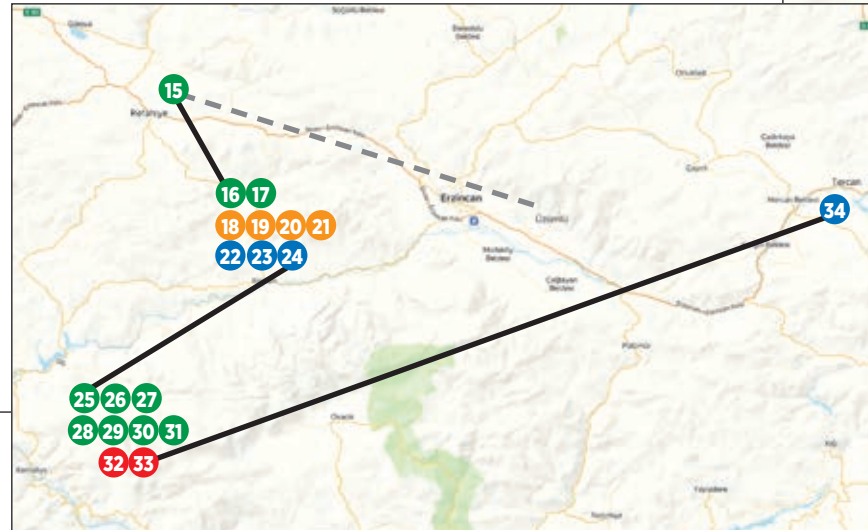
- 3 Merkez Vakıf İş Hanı
- 4 Vakıf Öğrenci Yurdu

KALELER / KİLİSELER

- 9 Erzincan Kalesi
- 22 Kemah Kalesi
- 23 Kemah Meryemana Kilisesi
- 24 Kemah Taşdibi Kilisesi
- 34 Tercan Abrenk Kilisesi

MÜZELER / ÖREN YERLERİ

- 2 Erzincan Müzesi
- 12 Altın-tepe Höyüğü
- 32 Kemaliye Etnografya Müzesi
- 33 Kemaliye Ahmet Kutsi Tecer Kültür Evi



YUKARI FIRAT HAVZASI KÜLTÜR ROTASI

BAYBURT

- 1- Bayburt Kalesi
- 2- Dede Korkut Kümbeti
- 3- Korgan Köprüsü

ERZURUM

- 4- Çifte Minareli Medrese Vakıf Eserleri Müzesi
- 5- Yakutiye Medresesi Türk İslam Eserleri Ve Etnografya Müzesi
- 6- Ulu Camii
- 7- Üç Kümbetler
- 8- Rüstem Paşa Kervansarayı

AĞRI

- 9- İshak Paşa Sarayı
- 10- Eski Bayezid Camii
- 11- Hamur Kümbeti

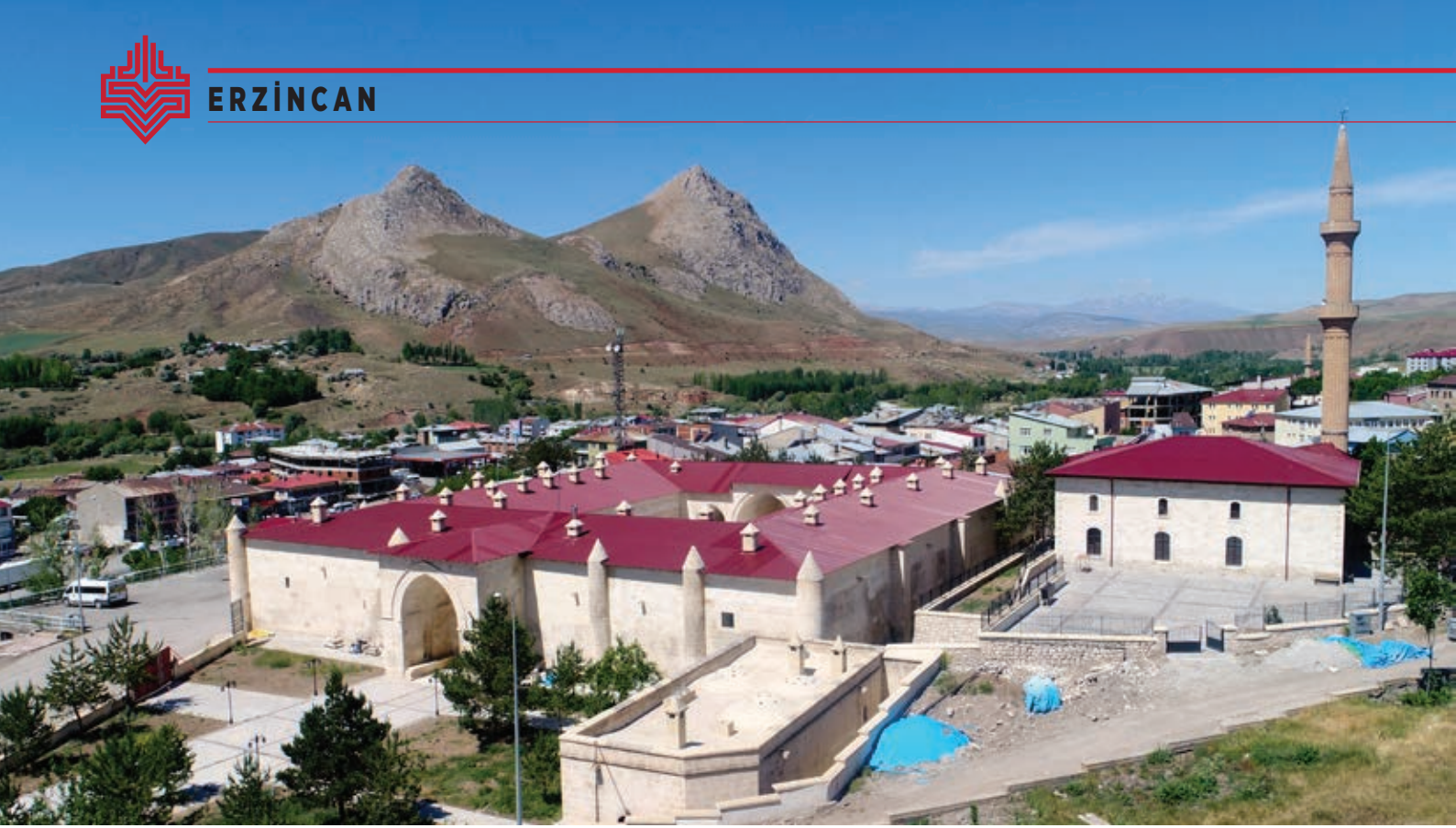
İĞDIR

- 12- Harmandöven Kervansarayı

KARS

- 13- Fethiye Camii
- 14- Ani Tarihî Kenti





Eşsiz Bir Vakıf Şaheseri MAMA HATUN KÜLLİYESİ

Mama Hatun Külliyesi, nevi şahsına münhasır kümbetiyle öne çıkıyor. Dilimli bir gövde ve külâhın yanı sıra yuvarlak çevre duvarı ile birlikte kümbet, Anadolu'da başka örneğine rastlanmayan eşsiz bir şema ve plana sahip.



Mama Hatun Külliyesi; 1191 yılında Erzurum ve çevresinde hüküm süren Saltuklu Beyliği'nin başına geçen İkinci İzzeddin Saltuk'un kızı Mama Hatun tarafından Erzurum-Erzincan kervan yolu üzerindeki Tercan'da (eski adı Mamahatun) yaptırılmıştır. Kümbetin üzerindeki kitabeden anlaşıldığına göre mimarı Ahlatlı Ebü'n-Nemâ b. Mufaddal'dır. Bu abidevi mezar yapısı, birbirinden farklı iki kısımdan, kümbetten ve çevre duvarından meydana gelmiştir. Batı tarafında, taç kapının bulunduğu yaklaşık 13,5 metre çapındaki çevre duvarının iç yönünde 13 sivri kemerli niş yer alır.

Girişin solunda, içinde çeşme bulunan ilk nişin içi mukarnaslı, üç dilimli sivri kemere sahiptir ve kemerin her iki yanında üzüm salkımlarından oluşan bir süsleme vardır. Diğer nişlerin altı tanesinde yer alan sandukaların da Mama Hatun'un yakınlarına ait olduğu sanılmaktadır. İç duvarların sade düzenine karşılık asıl süsleme batıya açılan taç kapıda toplanmıştır. Taç kapı nişinin yer aldığı dikdörtgen bölümü, iki yandan iki ince uzun sivri kemerli niş sınırlandırır. Bu kemerlerin iç ve dış yüze bakan kenarlarını, sekizgenlerin birbirini kesmesiyle oluşan dörtlü düğüm motifleri süslemektedir.

Bundan sonraki süslemesiz ilk bordürü izleyen ikinci bordürde, kırık hatlı

dikdörtgenlerin kesişmesiyle oluşan düzende, orta bölümlerde birer yatık altıgen düğümlemesidir. Sivri kemerli kapının köşeliklerindeki boş alanlara birer gülbezek yerleştirilmiştir. Kûfi yazıyla İhlas suresinin yer aldığı sivri kemer, ikişer sütuna oturur. Sütunlardan birer tanesi, altı köşeli yıldız motiflerine ve altıgen şekillerden oluşan geometrik süslemeye sahiptir. Bu sütunların mukarnaslı başlıklarının hemen üzerinde ve kemerin iki tarafında birer daire içine yerleştirilmiş beş kollu yıldızlarda Allah, Muhammed, Ebü Bekir, Ömer, Osman ve Ali isimleri yazılıdır.

Bu düzenlemenin üstünde yer alan ve birbirine düğümlenen yuvarlak hatlı baklavalardan oluşan bir friz, taç kapı nişinin içini dolamaktadır. Frizin üzerinde kapının mukarnas kavsarası bütünüyle rumi, palmet motifleri ve geometrik bezemelerle doldurulmuştur. Mukarnaslı kavsaranın alt kısmında çiçekli kûfi karakterinde diğer bir kitabe yer almaktadır. Bu kitabe hizasında taç kapının iki yan nişi üzerinde ve yine bitkisel bir zemine yerleştirilmiş olan kitabelerde kümbetin mimarının ismi geçmektedir.

Çevre duvarının merkezinde yer alan iki katlı kümbet, üst köşeleri pahlanarak sekizgene dönüştürülmüş kare kaide üzerinde dilimli gövdeye ve külâha sahiptir. Mama Hatun'un sandukasının bulunduğu, dört basamakla inilen, çapraz tonoz örtülü kısım kare planlıdır. Kümbetin silindirik gövdesi, aralarından ince kaval silmelerin geçtiği sekiz yarım yuvarlak dışbükey dilimlerden oluşmuştur. Yapının gövdesini üstten biri düz, diğeri dilimli şekilde işlenmiş iki silme sınırlar. Gövdenin üzerini örten külâh, yapının dilimlerini izler biçimde silmelerle hareketlendirilmiştir. Kümbetin basık kemerli kapısının dikdörtgen bordüründe, palmet motiflerinden oluşan ince bir friz yer alır. Bu kapının üstündeki kitabelik boş bırakılmıştır.

Yapının iç kısmı da dış gövde gibi dilimli olarak düzenlenmiştir. Bu bölümlerin kaval silmeleri kubbe ortasında birleşerek kaburgalı bir görüntü oluşturur. Yapıyı aydınlatan mazgal pencerelerin etrafında bazı süslemeler vardır. Pencereler de kuzeydeki çeşme nişinde olduğu gibi üzüm salkımları ile süslenmiştir.

Diğer pencerelerde de tam ve yarım palmet motifleri yine palmet-rumilerle dolgulanmıştır.

Yapılar topluluğunun önemli bir parçası olan kervansaray, 13. yüzyılın başında yapılmıştır. Eş odaklı kervansaraylar grubuna giren yapı, 51x51 metre ölçülerıyla bu gruptaki yapılar arasında en büyük olanıdır. Kare planlı yapı, tamamen kesme taştan inşa edilmiştir. Dış duvarlar dört köşede silindirik kuleler, cephelerde yarım silindir veya dikdörtgen kesitli payandalarla takviye edilmiştir. Doğu cephesinin ortasında dışarıya taşkın bir taç kapı yer almaktadır. Taç kapının köşelerinde birer sütun ve iki yanda birer niş vardır. Basık kemerli kapıdan ulaşılan iç mekânda ortadaki geniş avlunun etrafında odalar, eyvanlar ve bu mekânların kuzey ve güney kesiminde yapının uzunluğuna yerleştirilen birer ahır bölümü bulunmaktadır.

Doğu yönünde, kapıdan girilince kısa bir koridor üzerinde sağda ve solda üzerleri sivri kemerli tonoz örtülü dikdörtgen odalar yer alır. Bunlar, servis mekânlarına ayrılmıştır. Buradan orta avluya kuzey-güney doğrultulu, ahır kısımlarına geçişi olan, ayrıca avluya da sivri kemerli beş açıklıkla bağlanan bir

koridorla ulaşılır. Avlunun kuzey ve güney kenarlarına beşer oda ve birer eyvan sıralanmıştır. Batıda ise ortadaki daha büyük olmak üzere sivri kemerli tonoz örtülü üç eyvan ve bu eyvanların her iki tarafında dikdörtgen birer mekân yer almaktadır. Ahırlar, sivri beşik tonozla örtülmüş ve belirli aralıkta kemerlerle desteklenmiştir. Böylece kervansaray ahır bölümü, girişteki ve avludaki odalarla birlikte ortadaki avlu dışında tamamen sivri kemerli tonozlarla örtülmüştür.

Kümbetle kervansaray arasındaki dikdörtgen planlı hamam, küçük ölçülerdedir. Batıda sivri kemerli tonoz örtülü dikdörtgen birer soyunmalık mekânı vardır. Mekânın ortasında altıgen bir havuz bulunur. Kare planlı ve kubbeli ılık bölüme sahip yapının sıcaklık bölümü de dikdörtgen planlı olup bir tonoz ve bir kubbeyle örtülmüştür. Batıda kare planlı ve kubbeli, güneyde dikdörtgen planlı ve sivri kemerli tonoz örtülü iki halvet mekânı bu sıcaklığa bağlanmaktadır. Doğu yönünde ince uzun dikdörtgen ve tonoz örtülü külhan yer alır. Hamam, yakın zamanda onarım geçirmiştir. Külliye yapıları arasında zikredilen cami tamamıyla değişikliğe uğramış ve yıkılan yapının yerine yeni bir cami inşa edilmiştir.

Külliyenin yakınında yer alan ve Kötür adıyla bilinen köprü, kervansaraya ulaşımı sağlayan bir konumda olduğu için Mama Hatun'a mal edilmektedir. Eski bir fotoğraftan, harap haldeki köprünün ayakları ve iki baştaki birer kemeri sağlam olmak üzere sekiz kemerli açıklıklı olduğu anlaşılmaktadır.

RESTORASYON RAPORU

Mama Hatun Külliyesi Restorasyonu 2017-2019 Yılları İş kapsamında cami, türbe, hamam ve kervansarayda restorasyonlar gerçekleştirilerek çevre düzenlemesi yapılmıştır. Vakıf eserinin 22 Aralık 2017 tarihinde sözleşmesi yapılarak belirlenen bedel karşılığında restorasyonu tamamlanmıştır. Kervansaray ve hamam, Tercan Belediyesi'ne kiraya verilmiştir.



KEMALİYE'DEN TERCAN'A Erzincan'ı Baştan Başa Bezeyen 24 Vakıf Eseri



TERZİ BABA TÜRBESİ

Asıl adı Muhammed Vehbi, ancak küçük yaşlardan beri terzilikle iştigal ettiği için Terzi Baba diye şöhret bulmuştur. 40 yaşına kadar Şiranlızade diye bilinen Kadiri şeyhine tabii olup onun tekkesinde manevi eğitime devam eden bir dervıştır. İlk manevi terbiyesini de buradan alır. Ta ki Hâlid el-Bağdâdî ile tanışmaya dek. Şöyle ki 40'lı yaşlarındayken Hâlid el-Bağdâdî'nin halifelerinden Abdullah Mekki'ye intisap etmiştir. Rivayete göre, Abdullah Mekki'nin Erzincan'a geldiğini haber alan Terzi Baba, Kurşunlu Cami Medresesi'nde onu ziyarete gitmiş, birkaç gün sonra da Abdullah Mekki, Terzi Baba'yı davet ederek Hâlid el-Bağdâdî'nin verdiği emanet için uygun birini bulmak amacıyla yola çıktığını, kendisini bu emanete layık gördüğünü söylemiş ve Terzi Baba'yı Nakşibendî-Hâlidî Halifesi tayin etmiştir. Bu intisaptan sonra Terzi Baba'nın şöhreti Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Bayburt ve Sivas yörelerinde yayılmış, menkıbeleri günümüze kadar gelmiştir.

Hâlidîye tarikatının Erzincan ve çevresinde yayılmasını sağlayan Terzi Baba, damatları Mustafa Fehmi Efendi ile Mehmed Rüşdü'den başka Süleyman Efendi (Leblebici Baba), Abdülbâki Baba, Abdüssamed Efendi, İrşâdî Baba gibi birçok halife yetiştirmiştir. Fehmi Efendi'nin müridi Aşçı İbrâhim Dede'nin "Hatıralar"ında Terzi Baba, Fehmi Efendi ve çevresi hakkında geniş bilgi bulunmaktadır. Terzi Baba, dinî ve tasavvufî konuları işlediği "Kenzü'l-Fütûh" (Miftâh-ı Kenz) adlı bir esere sahiptir. 1242



beyitten meydana gelen eserin sonunda Rüşdü Efendi'ye ait 26 beyitlik bir münâcât ve "Medhiyye-i Hayyât" başlıklı 24 beyitlik bir manzume yer almaktadır. Bu kıymetli eserin yazma nüshalarından biri, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde kayıtlıdır. Osmanlı müellifleri ayrıca, Terzi Baba'ya "Sübûtiyye Risâlesi" adlı bir eser daha nispet etmektedir.

Terzi Baba'nın hayatı boyunca dikkat çeken en temel şahsiyet özelliklerinden birisi, alçak gönüllülüğü ile fakirlere yakınlığıdır. Kendisini öne çıkarmaktan kaçınır, kimsenin halini bilmesini istemezdi. Fakirlere özel bir ihtimam gösterirdi. Bu ihtimamını da hem garip guraba taltif olsun hem de örnek alsın diye görünür kılar. Onun hayatında terzilik sadece bir meslekken asıl yoğunlaştığı alan manevi rehberlikti. Terzi Baba günümüzde de halkın ilgisine mazhar olmakta, Çağlayan Yolu Yoğurtlu mevkinde bulunan türbesi sıklıkla ziyaret edilmektedir. Türbenin girişinde dört basamaklı merdiven göze çarpmaktadır ve yapıda kurşun kaplı, iki sütunlu bir yağmurluk çıkması bulunmaktadır. Süsleme unsurlarının olmadığı türbenin içi sade ve sekizgen planlıdır. Türbenin kapısı ve pencereleri, çapraz demir kafeslerle korunmaktadır. İçerisinde Terzi Baba ile müritlerinden birinin sandukası bulunmaktadır. 1980'li yıllarda bir yangın sonucu hasar gören türbe, betonarme olarak yeniden inşa edilmiştir. Türbenin bulunduğu mezarlık, Osmanlı mimarisinin karakteristik özelliklerini taşıyan kesme taştan yapılmıştır.



2 ULU (CAMİ-İ KEBİR) CAMİİ

Selçuklu dönemine ait olan Erzincan Ulu Camii, şehir merkezindeki önemli dinî yapılar arasındadır. Mimari zarafeti ve estetiğiyle bilinen cami, kesme taşlarla inşa edilmiş olup, özellikle minaresiyle göz kamaştırır. Zaman içinde yapılan eklemelerle farklı dönemlerin izlerini taşıyan cami, tarihi atmosferiyle ziyaretçilerini etkilemektedir.



3 MOLLAKÖY CAMİİ

Merkezde yer alan caminin harim giriş kapısı üzerinde, bir niş içerisine yerleştirilmiş, sülüs harflerle yazılmış dört satırlık bir kitabe vardır. Bu kitabeye göre, Seyyid Teymur Abdullah isimli bir hayırsever tarafından 1805 tarihinde yaptırılmıştır. Caminin 1992 yılında yaşanan Erzincan depreminde zarar gördüğü ve bu tarihten sonrada birtakım onarımlar geçirdiği bilinmektedir. Ayrıca caminin giriş kapısı üzerinde, Latin harfleriyle "Koçkar Köyü Camii, 17. yüzyıl" ibaresi yer almaktadır. Yapı, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen bir alan üzerine kurulmuş olup, ahşap destekli ve ahşap tavanlı cami planı tipindedir. Camiye sonradan eklenmiş olan minare ise sarımsı renkte, düzgün, kaliteli kesme taş malzeme ile yapılmıştır. Halen ibadete açık olan cami, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından "Erzincan-Merkez Mollaköy Camii 2012 Yılı Onarımı İşi" kapsamında onarılmıştır.



4 SOĞUKOLUK CAMİİ

Erzincan şehir merkezine 25 kilometre mesafedeki Soğukoluk köyünde bulunan cami, doğu cephe önüne duvar örülerek sokaktan ayrılmıştır. Duvar, bina ve minaresi ile çevredeki evlerden ayırt edilebilmektedir. Caminin inşa tarihi ile ilgili herhangi bir kitabeye rastlanmamıştır. Giriş kapısının üzerinde, "Soğukoluk Köyü Camii, 1909" ibaresinin yer aldığı Türkçe yazılmış bir levha vardır. Caminin banisi de bilinmemektedir. Ancak yapılan değerlendirmelerden, yapının 20. yüzyılın ilk çeyreğinde inşa edilmiş olabileceği anlaşılmaktadır.



5 İZZET PAŞA CAMİİ

Bir zamanlar Erzincan şehir merkezinde bulunan İzzet Paşa Camii, Erzincan depremlerinde büyük hasar görmüş ve 1939 zelzelesinde tamamen yıkılmıştır. Geç dönem Osmanlı mimarisinde Batılı etkilerin taşrada uygulandığı örneklerden biri olan caminin banisi ve yapının ilamıyla ilgili arşiv kayıtları mevcuttur. Şehrin güneyinde kalıntıları görülebilen caminin mimarı veya ustası bilinmemektedir. Ayrıca caminin banisi İzzet Paşa'nın yaptırmış olduğu il merkezindeki hamam yapısının üzerinde bir inşa kitabesi bulunmaktadır. Hamam, Erzincan'da 59. Topçu Er Eğitim Tugayı içerisinde yer almaktadır. Caminin restorasyon projeleri hazırlanmakta olup, önümüzdeki yıllarda orijinaline uygun biçimde yeniden ayağa kaldırma çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.



6 KIZILAY CAMİİ

Erzincan şehir merkezinde, Kızılay Mahallesi'nde hizmet veren cami, 1955 yılında inşa edilmiştir. Adını, bulunduğu mahalleden alan şirin cami, restore edilerek ihyâ edilmiştir. Akşamları ve geceleri, tefrişat ışıklandırmasıyla dikkat çeken mabet, tezyinatıyla da beğeni kazanmaktadır. Özellikle bezemeli minberiyle göz dolduran caminin bahçesinde teravih namazları sonrası semaverde çay keyfi yapılmaktadır.



7 MERKEZ VAKIF İŞ HANI

1992 yılında yaşanan Erzincan depreminde yıkılan bir iş hanın yerine 1997 yılında yeniden inşa edilmiştir. Erzincan şehir merkezinde bulunan yapı, çift katlıdır. Mutat zamanlarda onarımı yapılan iş hani, 100'e yakın kiracısı ile düzenli akara sahiptir.



8 VAKIF ÖĞRENCİ YURDU

31 Aralık 1999 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile Millî Eğitim Bakanlığına tahsis edilmiştir. Halen meslek lisesi yatılı yurdu olarak kullanılmaktadır.



9 GÜLABİBEY CAMİSİ

Kemah ilçesinin Çarşı Mahallesi'nde bulunan Osmanlı eseri Gülabibey Camisi, Erzincan'da yaşanan büyük depremlere rağmen ayakta kalmayı başaran mimari yapıyla yüzyıllardır ibadethane olarak kullanılmaktadır. Adını, Osmanlı dönemi Erzincan valilerinden Emir Gülabi Bey'den alan cami, taş yapısı ve ahşap süslemeleriyle dikkati çekmektedir. Farklı tarihlere ait üç kitabesinin ilkinde 1328 tarihi görülmekteyse de bu yazıtın başka bir yerden getirildiği sanılmaktadır. 1450'de Emir Gülabibey tarafından inşa ettirildiği bilinen caminin onarım kitabesi, 18. yüzyıla aittir. İstanbul'un fethinden önce inşa edilip geçirdiği tadilatlarla rağmen dokusunu kaybetmeden günümüze kadar gelen camide, altı asırdan bu yana ezan sesi yükselmektedir. 400 metrekairelik kapalı alanda 12 ahşap direk üzerine inşa edilen kare planlı cami, eğimli çatıyla örtülü yapısıyla dikkat çekmektedir. Doğu ve batı duvarlarında çift dizide üçer, güney duvarında mihrabın yanlarında iki dizide ikişer penceresi vardır. Kuzeye, daha geç dönemde son cemaat yeri eklenmiştir. Mihrap mukarnas dolgulu olup çevresi barok süslemelidir. İbadet mekânına sütunceli taç kapının nişinde bulunan yuvarlak kemerli kapıdan girilir. 800 kişi kapasiteli caminin 2009 yılında başlayan restorasyonu, 2013 yılında çevre düzenlemesi de yapılarak tamamlanmıştır.



10 ALİBABA TÜRBESİ

Kemah ilçe merkezindeki Alibaba Türbesi, Gülabibey Camisi'nin 200 metre güneyinde, evler arasındadır. İlçedeki diğer türbelerin mimari özellikleri dikkate alındığında çok daha sonraki yıllarda yapılmış olduğu düşünülmektedir. Bir zamanlar yıkık vaziyette olan yapının ihyası, "Erzincan-Kemah Sultanmelik, Tugay Hatun, İskender Baba ve Alibaba Türbeleri 2007 Yılı Restorasyonu ve Çevre Düzenleme İşi" kapsamında yapılmıştır.



11 SULTAN MELİK TÜRBESİ

Selçuklu Hükümdarı Alparslan'ın Anadolu'nun fethiyle görevlendirdiği Sultan Melik, 1071-1080 yılları arasında Kemah ile birlikte Erzincan, Divriği ve Şarki Karahisar bölgelerini egemenliği altına almıştır. Bu bölgede kurulan Mengücek Beyliği'nin hükümrânlığı, 1228 yılına kadar sürmüştür. Sultan Melik Türbesi de Mengücek Beyliği Dönemi'ne aittir. Kemah'ın kuzeybatısında, kayalık bir platform üzerinde yapılmıştır. Türbe, tuğla duvarlı, sekiz köşeli bir yapıdır. Alt tarafında bulunan mezar odasının ortasında, üst katı taşıyan sekizgen bir sütun vardır. Orta direk, tavan silmeleri ve tavan, tuğla örgü düzenindedir. Türbe, inşa malzemesi ve mezarların orijinal şekli ile dikkat çekmektedir. Türbede, Mengücek Beyliği Dönemi'nde yaşayan Sultan Melik'in mumyasının yanı sıra, toplam beş mezar bulunmaktadır. 2007 yılında çevre düzenleme, kurban kesim yeri, mescit, büfe ve ihtiyaç alanları yapılmıştır. Ayrıca "Erzincan-Kemah Sultan Melikşah Kümbeti Restorasyonu ve Çevre Düzenlemesi 2023 Yılı İşi" kapsamında onarım ve çevre düzenlemesi gerçekleştirilmiştir.



12 KOÇKAR KÖYÜ CAMİİ

"Hurufat Defteri"ne göre, Kemah'ın Koçkar (Hudu) köyünde, 1813-1815 tarihleri arasında bu caminin kaydına ulaşılmaktadır. Köy içinde yer alan cami, harim girişindeki kitabesine göre 1805-1806 yıllarında Hacı Timur Abdullah adlı bir hayırsever tarafından yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı, mihraba dik ve üç sahnı plan tipine sahiptir. Düz ahşap tavan örtülüdür. Ahşap hatıllı yığma moloz taş ile inşa edilmiştir. Halen ibadete açık olan caminin restorasyonu, "Erzincan-Kemah Koçkar Köyü Camii Restorasyonu 2018-2019 Yılları İşi" başlığıyla gerçekleştirilmiştir.



13 TUGAY HATUN KÜMBETİ

Kemah ilçesinin Çarşı Mahallesi'ndeki Tugay Hatun Kümbeti, Gülabibey Camisi'nin 100 metre kadar güneybatısında, özel mülkiyet statüsünde olan bir bahçe içerisinde. Tugay Hatun, Hüdabende Mehmet'in eşi. Sultan Mehmet Harbende'nin Kemah'a ne zaman ve niçin geldiğine ve Tugay Hatun'un burada ne kadar yaşadığına dair hiçbir kayıt yoktur. Kümbetin, 13. yüzyılda Mengücek Beyliği Dönemi'nde yapıldığı sanılmaktadır. Kesme taştan inşa edilmiş türbe, iki katlı ve silindirik gövdeli olup, üzeri piramidal bir külah ile örtülüdür. Türbenin özenli bir taş işçiliği vardır. Kıvrık dallar, rumiler, Selçuklu geçmeleri, örgüler, bitkisel motifler, palmetler dört dizi halinde türbenin gövdesini sarmaktadır. Ayrıca çatı boyunca palmetlerden oluşan bir korniş de yapıyı çevrelemektedir. Kapı kenarlarında ve saçaklarda zengin bir bezeme görülmektedir. Giriş kapısında görkemli bir taş işçiliği bulunmakta olup, üzerinde kitabesi vardır. Kitabede, "La İlaheillallah Muhammeden Resulahüillah. Haza; İmaret El-Merhume Hatun. Bint-i Tabrama" ifadesi yer almaktadır. Kapı kenarları ve saçakları gösterişli bir işleme tekniği ile süslenmiştir. Alt katı dört sütun ve dört yarım kubbeden meydana gelmektedir. Türbenin altındaki mumyalık bölümü haç planlı olup, üzeri kubbe tonoz ile örtülüdür. "Erzincan-Kemah Sultanmelik, Tugay Hatun, İskender Baba ve Alibaba Türbeleri 2007 Yılı Restorasyonu ve Çevre Düzenleme İş'i" kapsamında belirli bir bedelle restorasyonu yapılmıştır.



14 İSKENDER BABA TÜRBEŞİ

Kemah ilçe merkezinin doğusunda, Mektepönü Camii'nin 50 metre batısında bulunan türbenin üstü, kubbe biçiminde yapılmıştır. Yakın geçmişte büyük bölümü yıkık olduğundan ne zaman yapıldığı ve içeride bulunan cenazelik bölümündeki mezarın kime ait olduğu bilinmemektedir. Bazı silme mermer

parçalardan hareketle Osmanlılar döneminde yapıldığı ve rivayetlerden dolayı da içeride mezarı bulunan İskender Baba'nın yörenin önemli tarikat şeyhlerinden biri olduğu tahmin edilmektedir. Türbenin restorasyonu, "Erzincan-Kemah Sultanmelik, Tugay Hatun, İskender Baba ve Alibaba Türbeleri 2007 Yılı Restorasyonu ve Çevre Düzenleme İş'i" kapsamında yapılmıştır.



15 DÖRTYOLAĞZI CAMİİ

Taşdibi Camii'nden sonra Kemaliye'nin en eski ikinci camisidir. 1654 inşa tarihli cami, yüksek kasnaklı bir kubbeye örtülü bir ana mekân ile çatıyla kaplı bir son cemaat yerinden oluşmaktadır. Hemen karşısında Dört Yolağzı Hamamı yer almaktadır. Caminin, bu hamamla birlikte bir külliye parçası olduğu düşünülmektedir. 2005 yılında ihyasına başlanan cami, "Erzincan-Kemaliye Dört Yolağzı Camii Restorasyonu 2023 Yılı İş'i" kapsamında restore edilmiştir. Cami, ibadete açıktır.



16 ORTA CAMİİ

Kemaliye ilçe merkezinin kuzeybatısında, Kadı Gölü'nün hemen yanında, kuzeyden güneye doğru uzanan eğimli bir arazi üzerinde yer almaktadır. Caminin güney tarafında, doğuya doğru akan bir su akarsu vardır. Güneye doğru ise merdivenler ve abdest alma yerleri bulunmaktadır. Cami, yamaca yaslı, yüksekçe bir yerde olduğundan ilçede rahatlıkla fark edilmektedir. Halen ibadete açık olan cami, kitabesine göre 1863-1864 yıllarında Es-Seyyid Mustafa tarafından tamirattan geçirilmiştir.



17 TUĞLU CAMİİ

Kemaliye'ye 34 kilometre uzaklıktaki Tuğlu köyünde bulunan cami, meydana, eğimli bir arazi üzerinde inşa edilmiştir. Dar alanda ve yapılar arasında yer alan camide, harime giriş sağlayan kapının üzerinde iki satırlık bir kitabe yer almaktadır. Kitabe oldukça aşınmış durumda olduğundan, harfler belirginliğini kaybetmiştir. Buna karşın kitabenin son satırında, 1642-1643 olarak belirtilen inşa tarihleri okunabilmektedir. Kim ya da kimler tarafından yaptırıldığı bilinmeyen mabedin restorasyon projeleri onaylatılmış olup, önümüzdeki yıllarda onarımı planlanmaktadır. Cami, halen ibadete açıktır.



18 TAŞDİBİ CAMİİ

Eski adı Eğin olan Kemaliye'de hizmet veren mabet, ilçedeki camilerin en eskisi olarak bilinmektedir. Zincirlikaya'nın bulunduğu yamacın eteğinde yer alan cami, 1635 yılında inşa edilmiştir. Tarihî cami, "Erzincan-Kemaliye Taşdibi Camii 2008-2009 Yılı Restorasyonu İş'i" kapsamında belirlenmiş bir sözleşme bedeli karşılığında restore edilmiştir.



19 BAHÇE CAMİİ

Kemaliye ilçesinin Bahçe Mahallesi'nde bulunan caminin 17. yüzyılda yapıldığı tahmin edilmektedir. Kitabesi bulunmayan mabet, eğimli bir arazide, iki ahşap direk üzerinde inşa edilmiştir. Cami, "Erzincan-Kemaliye Bahçe Camii 2008-2009 Yılı Restorasyonu İş'i" kapsamında belirlenmiş bir sözleşme bedeli karşılığında restore edilmiştir.



20 EMBİYABEY CAMİİ

Kemaliye'de batıdan doğuya doğru uzanan eğimli bir arazi üzerinde inşa edilen caminin banisi bilinmese de 17. yüzyılın ikinci yarısında ya da 18. yüzyılın başında yapıldığı düşünülmektedir. Ahşap hatıllarla desteklenen cami, yöresel kırma taş kullanılarak yapılmıştır. Mabetin 19. yüzyılın ikinci yarısında tamir gördüğü tespit edilmiştir. Caminin cephe duvarları, köşe bölümlerde kolon etkisi oluşturmak için üç sıra hatıl üst üste getirilerek sağlamlaştırılmıştır. Harim bölümünün üzeri, sac malzeme kullanılarak kırma çatı tipinde örtülmüştür. Yapı, içeriden ahşap hatıllarla ve mihraba dik iki sütunla desteklenmektedir. Cami, "Erzincan-Kemaliye Taşdibi Camii 2008-2009 Yılı Restorasyonu İş'i" kapsamında belirli bir sözleşme bedeli mukabilinde restore edilmiştir.

21 ABBAS AĞA (ARMAĞAN KÖY) CAMİİ

Kemaliye'ye bağlı Armağan Köy'de bulunan Abbas Ağa Camii, batıdan doğuya doğru eğimi azalan bir arazi üzerinde, köy merkezinden geçen yolun güney kenarında yer almaktadır. Son cemaat mekânının güney duvarında, harime giriş sağlayan kapının üzerindeki iki satırlık kitabeye göre, 1667-1668 yıllarında Darüssade Ağası Abbas tarafından yaptırılmıştır. Halen ibadete açık olan caminin restorasyon projeleri onaylatılmış olup, önümüzdeki yıllarda onarımı planlanmaktadır.



22 BAYIRBAĞ CAMİİ

Üzümlü ilçesindeki cami, kuzey güney doğrultusunda, eğimli bir arazi üzerine kurulmuştur. Cami, giriş kapısı üzerinde yer alan inşa kitabesine göre, 1754 tarihinde Abdülbaki Ağa tarafından inşa ettirilmiştir. Dört satırlık kitabe metninde, "Ya Allah, Sahibü'l bina, Abdülbaki Ağa, Sene 1167" ibaresi yazılıdır. Cami, Erzurum Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu tarafından 21 Ekim 2011 tarihli ve 18 sayılı karar ile tescil edilmiştir. Kuzey ve güney cepheleri arasında 3,53 metre kot farkı vardır. Kare planlı cami, içten düz ahşap tavanlı ve destekli, dıştan kırma çatı ile örtülmüştür. Kuzey cephede, sonradan eklenen giriş mekânına açılan kapı açıklığı yer alır. Aynı aksta, kuzey duvarda asıl ibadet mekânına açılan kapı ile harime girilmektedir. Cephenin orta aksına düşey dikdörtgen biçimli, düz lentolu açıklığa, çift ahşap kapı kanadı takılmıştır. Kapı kanatları, yapıya ilave edilmiş yeni bir unsurdur. Kuzey cephenin önüne sonradan eklenen giriş mekânı, kuzey cephe boyunca uzanmaz. Betonarme olarak inşa edilen ve üzeri eğimli sac ile örtülen bu mekân, basit iki pencere ile kuzeye doğru açılır. Caminin restorasyon projeleri onaylatılmış olup, önümüzdeki yıllarda ihya edilecektir.



23 KARAKAYA CAMİİ

Erzincan'ın güneydoğusundaki Üzümlü ilçesinin Karakaya (Keleric) köyünde bulunan cami, Pir Muhammed Hazretleri tarafından yaptırılmıştır. Caminin bakım ve onarımı için birtakım araziler vakfedilmiştir. 1992 yılındaki Erzincan depreminde tamamen yıkılan mabet, caminin derneği tarafından yeniden inşa edilmiştir. Caminin tamirat projeleri hazırlanmakta olup, onarımı önümüzdeki yıllarda gerçekleştirilecektir.



24 ESAT MUHLİS CAMİİ

Refahiye ilçesinde bulunan merkez camisi, 19. yüzyılın ikinci yarısında yaptırılmıştır. Kitabesi günümüze ulaşamadığından banisi ve kesin yapım tarihi bilinmemektedir. Yöreye özgü kesme taştan inşa edilen cami, tamamen Batı etkisinde bir yapıdır. Kimi uzmanlar, caminin yapımında yer yer kilise mimarisinden etkilendiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Dikdörtgen planlı olup, üzeri kırma bir çatı ile örtülmüştür. Giriş kapısı üzerinde çatının devamı niteliğinde üçgen bir alınlığa yer verilmiştir. Taş kaide üzerindeki yuvarlak gövdeli minaresi kesme taştan olup, tek şerefelidir. Geniş bir avlu ortasında bulunan caminin haziresinde, Bahattin Paşa Şehitliği de yer almaktadır. Halen ibadete açık olan camide, "Erzincan Refahiye Esat Muhlis Camii 2011-2012 Yılları Restorasyonu İş'i" çerçevesinde restorasyon yapılmıştır.



“Erzincan, “Medine Vakfiyesi” Olarak Bilinir”

Toplumsal dayanışma ve yardımlaşma kültürünün köklü bir şekilde yaşatıldığı Erzincan, toplum yararına hizmetlerin desteklenmesiyle bilinir. Şehrin bu özelliği, Anadolu’da Medine Ruhunun yaşatıldığı şehir olarak görülmesine vesile olur,” diyor Erzincan Valisi Doç. Dr. Hamza Aydoğdu’ya kentteki vakıf medeniyetini sorduk.

Sosyal yardımlaşma vakıflarının önemini, kültürümüz ve yaşam alışkanlıklarımız açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, 14 Haziran 1986 tarihinde yürürlüğe giren 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulmuştur. Bu kanun çerçevesinde sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve ayni yardımda

bulunmak üzere her il ve ilçede kurulmuştur. Kendi yapısına uygun olarak mal varlıkları ve gelir kaynakları bulunan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının bir merkezi de Erzincan ilimizde bulunmaktadır. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları birey, aile ve toplum refahını arttırmakta, toplumda ahlak duygusu geliştirmekte, toplumun bir parçası olma duygusunu yaşatmakta, insanlara güven duygusunu aşılamakta, birlik ve

beraberlik çatısı altında daha mutlu yaşamalarını sağlamaktadır.

Yardımlaşma ve dayanışma olgusu hem kültürümüzde hem de dinimizde önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda Türkiye’de muhtaç durumdaki vatandaşlara yardım amaçlı sosyal adaleti sağlamaya yönelik olarak çeşitli vakıflar kurulmuştur. İlimizde daha çok kırsal alanda yaşayan insanlar, sosyal yardımlara ihtiyaç duymaktadırlar. İhtiyaçları gidermeye yönelik olarak yapılan ayni ve nakdi yardımlar, belirli bir süre sonra insanları bağımlı hale getirmekte, iş olanaklarına yönelmelerinin önünü kapatmaktadır. Bu kapsamda Erzincan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfımız, Sosyal Yardımlar Bilgi Sistemi’ne kayıtlı genç çalışabilir bireyleri, İş-Kur Müdürlüğü’ne yönlendirerek gençlerin çalışması için onların önünü açmaktadır.

Erzincan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı olarak vakıf tarafından yapılan ayni ve nakdi yardımların yanı sıra, yürütülmekte olan aşevi ile günlük yemek yapamayacak durumda olan 750 ihtiyaç sahibi vatandaşımıza bir öğün, üç çeşit sıcak yemek verilmektedir. Vefa Yaşlı Bakım Projesi ile 200 yaşlının evi, ayda iki defa olacak şekilde temizliği yapılmaktadır. Şehrin farklı noktalarında açılan üç adet aile destek merkezinde ev kadınlarına yönelik el becerisi eğitimleri ve bilinçlendirici faaliyetler yapılmaktadır. Sosyal Market Projesi’nde ihtiyaç sahibi öğrenci ve yetişkinlerin giyim ihtiyaçları karşılanmaktadır. Ayrıca Vakıflar Bölge Müdürlüğü ile birlikte yürütülen Aşevi (Terzi Sofrası) ile 400 ihtiyaç sahibi vatandaş ve öğrencimize öğle yemeği verilmektedir.

Valilik olarak Erzincan’daki vakıf eserlerini korumak ve yaşatmak adına yaptığınız çalışmalar nelerdir?

Erzincan, Doğu Anadolu Bölgesi’nde yer alan, köklü bir tarihe sahip, Anadolu’nun kadim kentlerinden birisidir. Tarihi MÖ 3000’li yıllara kadar uzanan Erzincan, birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Urartular, Persler, Romalılar, Selçuklular, İlhanlılar ve Osmanlılar, Erzincan’da hüküm süren önemli medeniyetlerdir.

İslam medeniyetinde ve Osmanlı



Mama Hatun Kervansarayı, Fotoğraf: İsa Cıda.

Devleti’nde önemli bir sosyal dayanışma ve yardımlaşma sistemi olan vakıf kültürü, önemli bir yer tutmaktadır. Toplumun faydalarına yönelik olan eğitim, sağlık, sosyal yardım ve dinî hizmetlerin yaşatılmasında vakıflar çok önemli bir misyon taşımaktadır. Toplumsal dayanışma ve yardımlaşma kültürünün köklü bir şekilde yaşatıldığı Erzincan, tıpkı Medine gibi ihtiyaç sahiplerine el uzatılması ve toplumun yararına hizmetlerin desteklenmesiyle bilinir. Bu nedenle Erzincan, “Medine Vakfiyesi” olarak bilinir. Bu ifade, Erzincan’ın hayırseverlik ve yardımlaşma geleneğinin Osmanlıdan günümüze nasıl geldiğini ve halkın gönüllü olarak toplumsal fayda sağlamaya yönelik vakıf çalışmalarına katkıda bulunduğunu vurgular. Erzincan’ın bu özelliği, Anadolu’da “Medine Ruhunun” yaşatıldığı bir şehir olarak görülmesine vesile olur.

Erzincan Valiliği; tarihi ve kültürel

mirasın korunması, halkın kültürel mirasa sahip çıkması, sosyal dayanışma çalışmaları adına Erzincan’da bulunan vakıflar uhdesindeki cami, türbe, medrese ve hamamların Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün iş birliğiyle yapılan restorasyon faaliyetleri ve kültürel etkinliklere katkı sağlayarak desteklemektedir. Tercan ilçemizde bulunan, Anadolu’nun önemli başyapıtlarından biri olan Mama Hatun Külliyesi’nin cami, türbe, hamam ve kervansaray restorasyonları Vakıflar Genel Müdürlüğü’nce yapılmıştır. Valiliğimiz ise Mama Hatun Külliyesi’nin Unesco Dünya Mirası Geçici Listesi’ne alınması yönünde çalışmalar yürütmektedir. Söz konusu bu çalışmalar kapsamında 13 Aralık 2024 tarihinde Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi’nde Mama Hatun konulu bir sempozyum düzenlenecektir. Ayrıca 1939 depreminde yıkılan İzzet Paşa Camisi’nin Eski Erzincan

Şehrinin Canlandırılması ve Cazibe Merkezine Dönüştürülmesi Projesi kapsamında Valiliğimizce yeniden yapılması planlanmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün ilimizde yapmış olduğu diğer restorasyon çalışmaları ise şöyledir:

- ◆ Mollaköy Camii (Merkez ilçe)
- ◆ Kızılay Camii (Merkez ilçe)
- ◆ Sultan Melikşah Türbesi (Kemah ilçesi)
- ◆ Koçkar Köyü Camii (Kemah ilçesi)
- ◆ Embiya Camii (Kemaliye ilçesi)
- ◆ Dört yolağzı Camii (Kemaliye ilçesi)
- ◆ Taşdibi Camii (Kemaliye ilçesi)

İlimizde kültürel mirasın korunmasına yönelik yapılan restorasyon çalışmaları dışında, sosyal dayanışma faaliyetleri olarak 2024 Ramazan ayında Valiliğimiz ile Vakıflar Genel Müdürlüğü’nce tertiplenen ve yaklaşık 2 bin 500 kişinin katıldığı “Gençlik İftar Buluşması” düzenlenmiştir. 27 Ağustos 2024 tarihinde ise şehrimizin önemli manevi şahsiyetlerinden biri olan Terzi

Baba adına “Vallahi Dünya İçin Allah Demem” temalı “Terzi Baba Günü” etkinlikleri de yapılmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün Erzincan’daki çalışmaları hakkında ne söylemek istersiniz?

Vakıflar Genel Müdürlüğü; Erzincan’da gerçekleştirdiği restorasyon, sosyal yardımlar ve kültürel etkinliklerle şehrin tarihi ve toplumsal yapısına önemli katkılar sağlamaktadır. Bu çalışmalar; vakıf medeniyetinin insan odaklı, toplumsal dayanışmaya ve paylaşmaya yönelik yapısını günümüzde de canlı tutmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Erzincan’da tarihi ve kültürel yapıları korumak için birçok restorasyon çalışması yapmıştır. Bu projeler, tarihi eserlerin gelecek nesillere aktarılmasını ve bölgeye gelen ziyaretçiler için cazibe merkezleri oluşturulmasını sağlamaktadır.

Bunun yanı sıra Vakıflar Genel Müdürlüğü, sosyal sorumluluk projeleri ile özellikle ramazan ayında Erzincan halkına geniş bir yardım ağı sunmaktadır. Şehir merkezinde günlük 700 kişilik iftar organizasyonu 30 gün boyunca devam ederken, üniversite öğrencilerine ramazan ayı süresince iftar yemek desteği sağlanmaktadır. 2 bin 500 kişilik bir sokak iftarı ile yine 2 bin 500 kişilik, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi’ni kazanarak ilimize gelen öğrencilere yönelik hoş geldin kahvaltısı düzenlenmiştir. Bin 700 öğrenciye okullarda günlük öğle yemeği verilirken yetim ve öksüz çocuklar için sünnet şölenleri organize edilmektedir. İhtiyaç sahibi ailelere her ay düzenli olarak bin gıda paketi, ramazan ayında 3 bin gıda paketi dağıtılmaktadır. 500 öğrenciye burs, 50 aileye ise muhtaç maaşı verilmektedir.

Vakıf kültürü, Osmanlı’dan günümüze kadar uzanan bir iyilik ve yardımlaşma geleneği olarak toplumsal yapıyı güçlendirmeye ve ihtiyaç sahiplerine destek olmaya odaklanır. Erzincan’daki bu çalışmalar, vakıf medeniyetinin toplum üzerindeki olumlu etkisini devam ettirerek bireyler arasında dayanışmayı ve birlikteliği teşvik etmektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğü, bu projelerle Erzincan’da sosyal

dengeyi korumak ve toplumun ihtiyaçlarına yönelik çözüm üretmek adına önemli bir rol üstlenmiştir. Bu faaliyetler, vakıf medeniyetinin toplumsal dayanışmayı destekleyen mirasını geleceğe taşımakta ve toplumun ihtiyaçlarına doğrudan yanıt vermektedir.

Erzincan’daki vakıf eserlerini koruma ve gelecek nesillere aktarma konusunda vatandaşın bakış açısını değerlendirir misiniz?

Geçmişini unutmayan bir toplum, geleceğe daha güçlü ve bilinçli adımlarla ilerler. Erzincan gibi tarihi ve kültürel mirası derin bir şehirde, atalarımızın inşa ettiği eserlerin değerini bilmek, onları koruyup gelecek nesillere aktarmak bizlerin en büyük sorumluluğudur. Erzincan’daki vakıf eserlerinin tarihi, sadece taş ve tuğladan ibaret değildir; her bir yapı, o dönemin sosyal yaşamını, inançlarını ve kültürel değerlerini yansıtan birer belgedir. Camiler, kervansaraylar, hamamlar ve külliye gibi vakıf eserleri, bizlere geçmişin izlerini taşımanın yanı sıra; aynı zamanda bu mirası doğru şekilde yaşatmamız gerektiğini hatırlatmaktadır.

Erzincan’daki vakıf eserlerinin korunması, şehrimizin kültürel kimliğinin geleceğe taşınması anlamına gelir. Bu yapılar, halkımızın ihtiyaçlarına cevap vermek için inşa edilmiştir ve bugün de aynı işlevi görmek üzere korunmalıdır. Bir caminin minaresinden yükselen ezan sesi, bir kervansarayın taş duvarlarında yankılanan tarihi, Erzincanlıların yaşamına dokunan simgelerdir. Bu nedenle vakıf eserlerinin restorasyonu, sadece geçmiş muhafaza etmek değil, aynı zamanda bu mirası geleceğe taşımaktır. Restorasyon çalışmaları, bu eserlerin aslına uygun şekilde kalmasını sağlamanın yanı sıra onları gelecek nesillere ulaşılabilecek bir şekilde güvence altına alır.

Erzincan halkı, vakıf eserlerinin restorasyonuna duyduğu ilgiyi her fırsatta göstermektedir. Bu eserlerin halkın kullanımına sunulması, onlara olan sahiplenme duygusunu daha da güçlendirecektir. Şehirdeki camiler, kervansaraylar ve diğer vakıf yapıları, halkın sosyal yaşamında

önemli yerlerdir. Bu nedenle, her bir restorasyon adımı hem geçmişle olan bağımızı güçlendirecek hem de geleceğe sağlam bir miras bırakmamıza yardımcı olacaktır. Gelecekte çocuklarımız, ecdadımızın binlerce yıl önce inşa ettiği bu yapılarla hem manevi bağlarını güçlendirecek hem de tarihsel sorumluluklarını hissederek bu değerleri sahiplenmeye devam edeceklerdir.

Erzincan’da sizi en çok etkileyen vakıf eser ya da eserleri hangileridir? Neden?

Erzincan, tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve bu medeniyetlerin izlerini günümüze kadar taşıyan bir şehir olarak kültürel miras açısından büyük bir öneme sahiptir. Şehirdeki vakıf eserleri, yalnızca estetik ve mimari açıdan değil; aynı zamanda toplumların sosyal yaşamını şekillendiren, halkın ihtiyaçlarını karşılayan yapılar olarak da dikkate değerdir. Erzincan’daki

vakıf eserlerinden özellikle Mama Hatun Külliyesi ve Gülabibey Camii ve Hamamı hem dönemin kültürel kimliğini yansıtan hem de toplumsal yapıyı güçlendiren yapılar olarak benî derinden etkilemiştir. Mama Hatun Külliyesi, Selçuklu döneminde inşa edilmiş ve bölgedeki dinî, ticarî ve sosyal hayatı şekillendiren bir kompleks olarak büyük bir öneme sahiptir. Kervansaray, cami, hamam ve türbe gibi çeşitli yapıların bir arada bulunması, o dönemdeki yöneticilerin halkın tüm ihtiyaçlarını gözeterek inşa ettikleri yapıları simgeliyor. Gülabibey Camii ve Hamamı ise Osmanlı döneminin vakıf anlayışını ve sosyal adalet anlayışını temsil eden önemli eserlerdendir. Bu yapılar, halkın dinî ihtiyaçlarını karşılamakla kalmamış; aynı zamanda sosyal dayanışmayı pekiştiren mekânlar olarak işlev görmüştür.

Mama Hatun Külliyesi ve Gülabibey Camii ve Hamamı gibi yapılar, o dönemin yönetici anlayışını ve halkla

iç içe bir yönetim modelini ortaya koymaktadır. Erken dönem yöneticileri, sadece siyasi ve askerî başarılarla değil; aynı zamanda halkın yaşam kalitesini artıran yapılar inşa ederek de iz bırakmışlardır. Bu vakıf eserleri, o dönemin yöneticilerinin halkın sadece dinî gereksinimlerini değil; sosyal ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak büyük bir vizyonla hareket ettiklerini gösterir. Bu tür yapılar, vakıf anlayışının sadece bireysel ya da dinî bir sorumluluk olmadığını, aynı zamanda toplumsal dayanışma ve adaletin temellerinin atıldığı yerler olduğunu kanıtlar. Geçmişteki bu anlayış, bugün Erzincan’daki yönetim tarzımızla da örtüşmektedir. Bizler de Erzincan’ı yönetirken bu mirası yaşatmak ve halkımıza en iyi şekilde hizmet etmek için bu vakıf anlayışından ilham alıyoruz.

Erzincan festival ve kültürel etkinlikleriyle de adından söz ettiriyor. Şehrin turizm vizyonunu

zenginleştiren bu organizasyonlar hakkında neler söylemek isterseniz?

Erzincan’a hizmet etmek, bu şehri daha aydınlık bir geleceğe taşımak benim için büyük bir sorumluluk ve gururdur. Son yıllarda şehrimizde gerçekleştirilen kültürel etkinlikler, Erzincan’ın sahip olduğu tarihi ve kültürel değerleri en güzel şekilde yansıtarak hem yerel hem de ulusal düzeyde tanıtılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu organizasyonlar, Erzincan’ın turizm vizyonunu zenginleştirirken, aynı zamanda halkımızı bir araya getiriyor ve şehrimizin sosyal kimliğini güçlendiriyor. Erzincan’da düzenlediğimiz festivaller, konserler ve sanat etkinlikleri, yalnızca şehrimizin kültürel çeşitliliğini kutlamakla kalmıyor; aynı zamanda Erzincan’ı sanatsal bir cazibe merkezi haline getiriyor. Ergan Dağı ise özellikle kış turizmi ve dağcılık alanlarındaki etkinliklerle, Erzincan’ı doğa turizmi açısından da önemli bir cazibe merkezi haline getirmiştir. Ergan Dağı Kayak Merkezi, Erzincan’ı dört mevsim turizme açan bu doğal zenginlik, yaz ve kış festivalleriyle, şehirdeki diğer kültürel etkinliklerle birlikte turizmin çeşitlenmesini sağlamaktadır.

Özellikle şehrimize gelen sanatçılarla birlikte düzenlediğimiz konserler, tiyatro gösterileri, sergiler, söyleşiler ve film geceleri, Erzincan’ın kültürel mirasını daha geniş bir kitleye tanıtmamız yanı sıra; şehrimizin sanatsal kimliğini pekiştirmektedir. Bu etkinlikler, yerel halkımızın sanata olan ilgisini artırırken, Erzincan’ın sanatsal çeşitliliğini de gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda şehrimizin tarihi dokusunu ve geleneksel değerlerini modern sanatla buluşturmak, Erzincan’ı kültürel anlamda zenginleştirmektedir. Erzincan’ın mutfağı ve geleneksel ürünlerinin tanıtıldığı festivaller de hem şehrimizin ekonomisine katkı sağlamakta hem de Erzincan’ı ulusal ve uluslararası arenada daha görünür kılmaktadır. Bu tür etkinlikler, Erzincan’ın hem kültürel hem de turistik cazibesini artırarak şehri dört mevsim turizm açısından önemli bir destinasyon haline getirmektedir.



Kemah ilçe merkezinde bulunan Gülabibey Camisi.

“Erzincan’daki vakıf eserlerinin restorasyonu ve topluma hizmet etmesi adına Vakıflar Genel Müdürlüğümüzce yürütülen çalışmalar, şehrin kültürel kimliğini güçlendirmekte ve Erzincan’ın tarihî mirasını tüm dünyaya tanıtmaktadır,” diyor Erzincan Belediye Başkanı Bekir Aksun’a, kentteki vakıf eserlerini koruma ve gelecek nesillere aktarma konusunda yapılan çalışmaları sorduk.

Sosyal yardımlaşma vakıflarının önemini, kültürümüz ve yaşam alışkanlıklarımız açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sosyal yardımlaşma vakıfları, Türk kültüründe ve toplumsal yapısında derin köklere sahip olan önemli kurumlar arasında yer alır. Geleneksel olarak yardımlaşma ve dayanışma, Türk toplumunun temel değerlerinden biridir. Bu değer, sadece aile ve akraba ilişkilerinde değil, aynı zamanda komşuluk, köy ve mahalle ilişkilerinde de kendini gösterir. Sosyal yardımlaşma vakıfları, bu toplumsal yapıyı kurumsal bir çerçeveye oturtarak, zor durumda olan bireylere veya gruplara yardımcı olmayı hedefler. Sosyal yardımlaşma vakıfları, kültürümüzün ve değerlerimizin önemli bir parçasıdır. Hem bireysel hem de toplumsal düzeyde yardımlaşmayı teşvik eder, sosyal dayanışmayı güçlendirir ve toplumsal refahın artmasına katkı sağlar. Bu kurumlar, ekonomik ve sosyal zorluklar karşısında toplumun en savunmasız kesimlerine güvence ve destek sunar. Bu yüzden kültürel mirasımızın bir devamı olarak büyük öneme sahiptir.

Belediye olarak Erzincan’daki vakıf eserlerini korumak ve yaşatmak adına yaptığınız çalışmalar nelerdir?

Erzincan, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle önemli bir şehir olup, vakıf eserleri de bu mirası oluşturan önemli unsurlardan biridir. Erzincan’daki vakıf eserlerinin korunması ve yaşatılması hem kültürel mirası sürdürmek hem de yerel halkın tarihine sahip çıkması açısından büyük önem taşır. Erzincan Belediyesi olarak, şehrimizin vakıf eserlerinin korunması ve yaşatılması için üzerimize düşen her şeyi yapmaktayız. Bu



“Erzincan’daki Vakıf Eserleri, Milletın Hafızasıdır”



Mama Hatun Kumbeti (Üstte ve karşı sayfada).

eserler hem şehir tarihinin bir parçası hem de kültürümüzün yaşatılması adına büyük öneme sahiptir. Hem yerel halkımıza hem de Erzincan’ı ziyaret eden turistlere bu tarihi değerlerin aktarılması hem de bu eserlerin geleceğe güvenli bir şekilde taşınması için tüm gayretimizle çalışmaya devam edeceğiz.

Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün Erzincan’daki çalışmaları hakkında ne söylemek istersiniz?

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye’deki kültürel ve tarihi mirasın korunması, restorasyonu ve yaşatılması adına oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Erzincan, vakıf eserleriyle de öne çıkan bir şehir

olduğundan, Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün bu şehirdeki çalışmaları da büyük bir öneme sahiptir. Erzincan’daki vakıf eserlerinin korunması ve yaşatılması için Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü çeşitli projeler, şehrin tarihi kimliğinin gelecek nesillere aktarılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Erzincan’daki tarihi ve kültürel mirası koruma, yaşatma ve gelecek nesillere aktarma adına son derece önemli bir misyon üstlenmektedir. Bunun en önemlisi, Tercan ilçemizde bulunan, 1192-1202 yılları arasında yapılmış olduğu tahmin edilen Mama Hatun Türbesi’dir. Türbenin mimarı, Ahlatlı Ebu’n-Nema bin Mufaddal’dır. Kümbetin yanında kervansaray, hamam ve bir de mescit bulunmakta olup, böylece kümbet âdetâ bir külliye konumundadır.

Erzincan’daki vakıf eserlerinin restorasyonu, belgelenmesi, turizme kazandırılması ve topluma hizmet etmesi adına Vakıflar Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülen çalışmalar, şehrin kültürel kimliğini güçlendirmekte ve Erzincan’ın tarihi mirasını tüm dünyaya tanıtmaktadır. Ayrıca Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından sosyal sorumluluklar çerçevesinde, ramazan ayında günlük 2 bin 500 kişiye verilen iftar yemekleri, her gün bin 750 öğrencilerimize verilen yemekler, her ay kargo yoluyla bin ailemize gönderilen gıda yardımları, yetim ve öksüz yavrularımıza yapılan yardımlar ve evlenmek isteyen kızlarımıza yapılan çeyiz yardımları vakıflar müdürlüğümüzün üstlenmiş olduğu görevin ne kadar büyük ve kutsal olduğunu göstermektedir. Bu anlamda, Vakıflar Genel Müdürlüğü’nüzün katkıları, Erzincan’daki kültürel mirası koruma çabaları yanında sosyal devlet olma açısından şehrimize önemli bir güç katmaktadır.

Erzincan’daki vakıf eserlerini koruma ve gelecek nesillere aktarma konusunda vatandaşın bakış açısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Erzincan’daki vakıf eserlerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması, yalnızca yerel yönetimler ve devletin sorumluluğunda bir mesele değil, aynı zamanda halkın da aktif bir şekilde katkı vermesi gereken bir süreçtir. Bu eserler hem kültürel mirasımızın önemli taşları hem de Erzincan’ın tarihi kimliğinin bir parçasıdır. Bu nedenle vatandaşların vakıf eserleri hakkındaki bakış açıları, koruma ve sürdürülebilirlik açısından kritik bir rol oynamaktadır. Erzincan’daki vatandaşların vakıf eserlerine bakış açısı daha bilinçli ve sahiplenici bir hal almaktadır. Ancak bu

süreç, sadece tarihi yapıları korumaktan öte, toplumun her bireyinin bu mirası sahiplenmesi ve aktarması gereken bir sorumluluk olarak görülmelidir. Yerel halkın, vakıf eserlerinin sadece geçmişin anıtları değil, aynı zamanda toplumsal fayda sağlayan yapılar olarak işlevselliğine katkı sağlaması, bu eserlerin korunmasının ve sürdürülebilirliğinin önündeki en büyük engelleri aşmaya yardımcı olacaktır.

Erzincan’da sizi en çok etkileyen vakıf eser ya da eserleri hangileridir? Neden?

Erzincan, tarihi ve kültürel mirasıyla oldukça zengin bir şehir olup, bu mirası oluşturan vakıf eserleri de şehrin kimliğini ve geçmişini yansıtan önemli yapıtlardır. Erzincan’daki vakıf eserleri hem mimari güzellikleri hem de taşıdıkları tarihsel değerlerle büyüleyicidir. Benim için hepsi çok etkileyicidir. Bu vakıf eserleri, sadece mimari açıdan etkileyici olmakla kalmaz, aynı zamanda Erzincan’ın kültürel geçmişini, halkın yaşam biçimini, inançlarını ve toplumsal yapısını anlamamıza yardımcı olan yapılar olarak da öne çıkar. Her bir eser, bir zamanlar toplumun çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan, sosyal dayanışmayı sağlayan ve halkın bir araya gelmesini mümkün kılan mekânlardır. Bu eserlerin yaşatılması, sadece geçmişin hatırlamak değil, aynı zamanda bu değerlerin geleceğe taşınmasını sağlamaktır. Erzincan’daki vakıf eserlerinin çoğunun zaman içinde korunarak yaşatılmaya devam etmesi, bu yapıların sosyal ve kültürel fonksiyonlarını sürdürebilmesi açısından oldukça önemli bir adımdır. Ayrıca bu eserlerin restorasyonu ve halkın katılımıyla yaşatılması, şehrin kültürel kimliğini güçlendirecek yerel halkın bu mirasa sahip çıkmasını pekiştirecektir. Bu açıdan, Erzincan’daki vakıf eserleri, benim için sadece taşlardan yapılmış yapılar değil, aynı zamanda halkın hafızası, kültürel değerleri ve sosyokültürel bağlarının temsildir.

Erzincan festival ve kültürel etkinlikleriyle de adından söz ettiriyor. Şehrin turizm vizyonunu zenginleştiren bu organizasyonlar hakkında neler söylemek isterseniz?

Erzincan, son yıllarda düzenlediği festivaller ve kültürel etkinliklerle de adından söz ettiriyor. Şehir, doğal güzellikleri, tarihi mirası ve yerel gelenekleriyle bir yandan geçmişini yaşatırken, diğer yandan kültürel etkinliklerle modern yüzünü de tanıtıyor. Belediyemizin de destekleri ile düzenlenen bu festivaller ve etkinlikler, Erzincan’ın turizm vizyonunu zenginleştiren ve şehri

bir cazibe merkezi haline getiren önemli unsurlar arasında yer alıyor. Erzincan, bu etkinliklerle de yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Tanıtım günleri ve festivali gibi organizasyonlar, şehrin kültürel kimliğini güçlendirirken, aynı zamanda turizmin çeşitlenmesini sağlar. Erzincan, bu tür organizasyonlarla hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin tarih, kültür ve doğa ile iç içe bir deneyim yaşamasına olanak tanıyan bir turizm merkezi haline gelmektedir.

Ekleme istediğiniz konular var mıdır?

Her şeyden önce Vakıflar Genel Müdürü Sayın Sinan Aksu Beyefendi’ye şehrimizde ve tüm ülkemizde yapmış olduğu takdire şayan çalışmalarından dolayı çok teşekkür ediyorum. Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün Vakıf Şehir dergisinde yer almış olmak, benim için büyük bir onur. Kültürel



mirasımızın korunması ve gelecek nesillere aktarılması adına yapılan bu tür çalışmalara katkıda bulunabilmek hem Erzincan’ın hem de Türkiye’nin tarihi ve kültürel değerlerini daha geniş kitlelere tanıtmak açısından çok değerli bir fırsat. Vakıflar, toplumun ortak değerlerinin yaşatılması ve korunması noktasında çok önemli bir role sahiptir. Bu anlamda, Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün ve Vakıf Şehir Dergisi gibi platformların kültürel mirasın tanıtılmasındaki katkıları takdire şayandır. Bu dergideki katkımın hem Erzincan’ın hem de Türkiye’nin vakıf kültürüne dair daha fazla farkındalık yaratmasına ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmasını umuyorum. Bu vesileyle Vakıf Şehir dergisine katkı sağlayan tüm değerli ekibe de teşekkür eder, çalışmalarının devamı ile birlikte başarılar dilerim.



Gül-i Gülistan Bağ u Bostan, Çemenistan ve Bülbülistan

*Hz. Ömer Dönemi'nde
İslam topraklarına katılan
Erzincan hem stratejik hem
de ticari açıdan önemli bir
şehirdir. Tarihi İpek Yolu
üzerinde bulunan şehir,
daima canlılığını korumuş
ve tarih boyunca pek çok
kültürün izlerini taşıyan bir
merkez olmuştur.*

Evliya Çelebi, “Seyahatname” adlı eserinde, 17. yüzyılda Erzincan’da yaklaşık 40 medrese, 70 cami ve mescit bulunduğunu ifade etmektedir. Bu, Erzincan’ın sadece ticari değil, aynı zamanda kültürel ve dinî açıdan da büyük bir merkez olduğunu gösteren önemli bir belgedir. Ancak deprem felaketlerinin etkisiyle bu tarihsel miras, büyük ölçüde yok olmuştur. Erzincan’ın geçmişine bakıldığında, deprem felaketlerinin şehri neredeyse

tamamen yerle bir ettiği ve çok az sayıda eserin günümüze ulaşabildiği görülmektedir. Bu sebeple Mustafa Kutlu’nun Erzincan için, “Talihsiz ve tarihsiz şehir” ifadesi, şehrin geçmişindeki kayıpları etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Şehrin manevi mimarı ise Terzi Baba olarak bilinir. Erzincan’daki dayanışma kültürüne örnek olabilecek vakıf anlayışını incelemek, şehrin tarihine ışık tutmak açısından büyük önem taşımaktadır.

Evliya Çelebi’nin Erzincan’ı, “Hayratı ve bereketi bol şehir” olarak tanımladığı bilinmektedir. Erzincan’daki vakıflar, bu şehrin sosyal yapısındaki dayanışma ruhunun bir yansımasıdır. Vakıflar Genel Müdürlüğü kayıtlarında, Prof. Dr. Erol Kaya tarafından tespit edilen 363 vakıf kaydı, Erzincan’daki vakıf kültürünün zenginliğini ve şehirdeki sosyal yardımlaşma anlayışının ne kadar köklü olduğunu göstermektedir.

ERZİNCAN’DAKİ VAKIFLARDAN SEÇMELER

1 Kemah’tan Bilal Ağa bin Hasan Ağa Vakfı

Erzincan’ın Kemah ilçesinin ileri gelenlerinden Bilal Ağa bin Hasan Ağa, 22 Mart 1838 tarihli vakfiyesiyle hayırlarını kayıt altına almıştır. Manisa’da yaptırdığı kütüphanede eksik ve gerekli olan kitapların alınmasını şart koşmuştur. Kemah’ta yaptırdığı camide, haftada iki gün “Şifa-i Şerif” dersleri okutulmasını istemiştir. Ayrıca Kemah’taki mescidin bakım ve onarımına yıllık 75 kuruş, görevlilerine aylık 12,5 kuruş verilmesi gibi maddeler de vakfiyesinde yer almaktadır. Kemah’taki içme suyu yollarının bakımını ve onarımını da vakfiyede şart koşmuştur. Vakfın bir diğer önemli maddesi, ramazan ayında iftar ve sahur vakitleri ile bayramlarda top atışlarının yapılmasıdır. Manisa’daki köprülerin bakımının yapılması ve Beşiktaş’taki Molla Çelebi Camii’nin ihtiyaçlarına katkı sağlanması da vakfın kapsamındadır.

2 Erzincan’ın Sıcak Suları ve Hacı İzzet Paşa Vakfı

5 Mayıs 1907 tarihli ilamdan anlaşılıyor ki Hacı İzzet Paşa Vakfı, Erzincan’daki önemli vakıflardan biridir. Erzurum Beylerbeyi Müşir İzzet Paşa olarak da bilinen Hacı İzzet Paşa, çeşitli gayrimenkullerini vakfetmiş ve bu vakıfların gelirleri Erzincan’da yaptırdığı caminin bakım ve onarımı için kullanılmıştır. Vakfedilen mal varlığı, birçok dükkân, bir kahvehane ve iki ahır arsası gibi pek çok gayrimenkulü içermektedir. Erzincan’daki İzzet Paşa Hamamı da yine aynı vakıf tarafından 1869 yılında inşa edilmiştir. 13. yüzyılda seyyah Marco Polo’nun, “Bu şehirde yerden fışkıran sıcak sular, tüm dünyanın en güzel ve en sağlıklı doğal banyolarını meydana getirir,” şeklindeki tanımlaması, Erzincan’ın bu su yapılarının, tarihî mirasının bir parçası olduğunu gösteriyor.



3 Demircioğlu Süleyman Ağa Vakfı

Helva, kitap, mevlit, kurban ve hayır... Bu kavramlar, bu güzide vakfı kabaca akla getiriyor. Taşçı Mahallesi’nde yaşayan Demircioğlu Süleyman Ağa bin Yakub, 11 Ağustos 1871 tarihli vakfiyesiyle mülkünü ve bazı dinî eserleri vakfetmiştir. Vakfiye şartlarına göre her yıl berat mumu alınarak Halilullah Camii’nde kullanılacak, her Rebiülevvel Ayının On İkinci Gecesi, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) doğumuna dair mevlit okunacaktır. Recep Ayının İlk Cuma Gecesi, vakıf gelirleriyle un, saf zeytinyağı ve bal alınıp helva hazırlanacak; bu helva öğrencilere ve fakirlere ikram edilecektir. Ayrıca her yıl kurban bayramında bir kurban kesilerek etinin ilim talebeleri ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması ve ramazan ayında hatim tilaveti yapılması vakfiyede yer almaktadır. Hatmi gerçekleştiren kişiye de belirli bir ücret ödenecektir.

4 Bir Su Vakfı: Erzincan Vasgirt Vadisi’nden Hacı Yahya Bey’in Mirası

Kiylioğlu Hacı Yahya Bey bin Mehmed, 14 Temmuz 1888 tarihli vakfiyesiyle Erzincan’daki Vasgirt Vadisi’nden akan suyun kendi hissesi olan dörtte birini vakfetmiştir. Vakfiye şartlarına göre her yıl kendisi, babası Mehmed Efendi ve annesi Hanife Hanım’ın ruhuna kurban kesilecek, Gülabibey Camii’nde üç berat mumu yakılacak ve hazırlanan helva fakirlere dağıtılacaktır.

5 Mehmed Ağa bin Ali Vakfı

Mehmed Ağa bin Ali tarafından 13 Mayıs 1853 tarihli vakfiye ile Anadolu’daki Lic köyünde belirli bir meblağ vakfedilmiştir. Bu vakıf kapsamında bir mescit inşa edilmiş ve mescitte görev yapan imam ile hatibe maaş ödenmesi şart koşulmuştur.

6 Hafize Hanım Vakfı

Erzincan Cuma Mahallesi sakinlerinden Hafize Hanım, bir vakıf kurmuştur. Vakıf malı olarak Cuma Mahallesi’ndeki evin bir hissesi, Melik Mahallesi’ndeki ortak bahçe ve Çakırman köyündeki bir değirmen yer almaktadır. Vakıf, her yıl kurban bayramında bir kurban kesilmesini ve ulu camide bir berat mumu yakılmasını şart koşmuş, arta kalan gelirin ise vakfedilen evin arkasındaki çeşmenin bakım ve onarımına harcanmasını istemiştir.

Özetle “etrafı dağlık, ortası bağlık” Erzincan, büyük depremler sebebiyle pek çok eserini kaybetmiş olsa da verdiğimiz vakıf örneklerinden anlaşılacağı üzere şehir, hayırseverlik geleneği, doğal güzellikleri ve sakin atmosferiyle, günümüzde kirlilikten, kalabalıktan ve kötülükten kaçanların tercih ettiği bir yer olma potansiyeline sahiptir.

“ Vakıflar, İnsanlığı Kurtarmak İçin Bir Umuttur ”



“En büyük miraslarımızdan birisi de vakıflarımızdır. Vakıflar, yardımlaşma ve dayanışma için büyük bir köprüdür. İnsanlığın mutluluğunu amaçlayan bir sistemler bütünüdür,” diyor Terzi Baba Eğitim ve Kültür Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Kaşıkçı'ya toplumsal hizmet alanlarını sorduk.



Terzi Baba Eğitim ve Kültür Vakfı'nın kuruluş amacı ve yardımlaşmaya verdiği desteklerden bahsedermisiniz?

Vakfımızın genel olarak amacı, Anadolu'da yetişen büyük velilerden Muhammed Vehbi (Terzi Baba) Hazretleri'nin vakıf, gelenek ve öğretilerini; Kur'an ve sünnet düsturunu bize öğreten Allah dostlarının yolunu takip etmek, bizden sonraki nesillere bu öğretileri aktarmaktır.

Vakıf olarak hangi alanlarda faaliyet göstermekteisiniz?

Hizmet alanlarımızı dört ana başlık altında toplayabiliriz. Terzibaba Vakfı olarak öncelikli faaliyetimiz, İslami ilimler başta olmak üzere Terzibaba Hazretleri'nin yolu olan tasavvuf öğretilerini tatbik etmek ve neslimizin bu öğretilere bağlı kalmasını sağlamaktır. İkinci faaliyet alanımız, sosyal ve kültürel alan ile alakalıdır. Bu kapsamda öğrencilerimize zengin kültürümüzü tanıtıcı geziler düzenlemekte ve sosyal alanda onlara yönelik çeşitli etkinlikler sağlamaktayız. Üçüncü hizmet alanımızda, Erzincan'ımızda ihtiyaç sahibi ailelere gıda, yakacak, et, kıyafet ve nakdi

yardımlar olmak üzere faaliyetlerimizi devam ettirmekteyiz. Son olarak vakfımız bünyesinde yer alan belli mekânlarda rutin olarak İslami eğitim verilmekte ve bu eğitimleri pekiştirici sohbetler yapılmaktadır.

Vakıf olarak eğitime ne tür destekler veriyorsunuz?

Vakfımız bünyesinde hafızlık yapan kız ve erkek öğrencilerimize maddi ve manevi destek sağlanmaktadır. Terzi Baba Eğitim ve Kültür Vakfı, ağırlıklı olarak İslami eğitim alanında faaliyet göstermektedir. Gerek kız gerekse erkek öğrencilerimize İslami ilimler kapsamında Kur'an-ı Kerim, hadis, fıkıh ve tefsir gibi dersler verilmektedir.

Erzincan kültürel anlamda çok zengin bir şehir. Şehrin kültürüne katkı sunma noktasında yürüttüğünüz faaliyetlerden söz edebilir misiniz?

Vakıf olarak İslami ilimler ağırlıklı faaliyet alanımız olduğu için, manevi anlamda İslam kültürünü yaşatmak amacıyla günlük esnaf ziyaretlerimiz yapılmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak yürüttüğünüz çalışmalar var mı?

Vakıflar Bölge Müdürlüğü ile en son 6 Şubat Depremleri zamanında yapacağımız yardımlar ile ilgili istişarede bulunulmuştur.

Erzincan, depremlerle de gündeme gelen bir şehrimiz. Deprem, afet, salgın gibi durumlar karşısında neler yapıyorsunuz?

Böyle durumlarda, imkânlar dâhilinde ihtiyaç sahiplerine aşevi, gıda, çadır, yakacak, giyecek, içecek ve sağlık malzemeleri desteğimiz gerçekleştirilmektedir.

Binlerce yıllık vakıf kültürümüz hakkında duygu ve düşüncelerinizi anlatabilir misiniz?

En büyük miraslarımızdan birisi de vakıflarımızdır. Vakıflar, yardımlaşma ve dayanışma için büyük bir köprüdür. Vakıflar, tüm insanlığın mutluluğunu amaçlayan bir sistemler bütünüdür. İnsanlığı kurtarmak için bir umuttur. Bu vakıfların amacı hizmettir. Vakıflarımızın çoğalması dileğiyle selam ve dua ile...

Vakıf Şehir dergisine verdiğiniz değerli katkı için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Issızlığın Ortasındaki Görkem İSHAK PAŞA SARAYI



Bölgenin köklü tarihini duyumsamak için yüzyılların efsanelerini yanınıza alıp, Doğubayazıt'a uzanmanız gerekir. Oraya vardığınızda, ıssızlığın ortasında masalsı bir zarafetle yükselen İshak Paşa Sarayı, sizi haşmetli kollarıyla sarmalar. Ona kulak verin, size bölgenin vakıf medeniyetini anlatır.

1685 yılında, İshak Paşa'nın babası Çolak Abdi Paşa'nın yönetiminde olduğu yıllarda yapımına başlanan sarayın tamamlanması tam 99 yıl sürer. Bir zamanlar çeşmelerinden süt akan saray, Osmanlı ile Selçuklu mimarisinin eşsiz bir sentezini yansıtır. Aslında bir külliye olan sarayın tam 360 odasının olduğu rivayet edilir. Eski yerleşim yerinin yedi km. uzağında yer alan saray, 50x115 metre boyutlarında, dikdörtgen bir düzende yaklaşık 7 bin 600 metrekarelik bir alanı kaplamaktadır. Doğu - batı doğrultusunda yerleştirilmiş olan saray, yan yana üç ana gruptan oluşmaktadır.

TEKNİK VE SANATIN BULUŞMASI

Saraya, doğu yönünde bulunan sade cephe üzerindeki gösterişli bir cümle kapısından girilmektedir. Selçuklu etkileri ağır basan, ancak Avrupa ampir üslubunun etkileri de görülen kapı, dışa taşkın olup sivri kemerli olarak düzenlenmiştir. Nişler ve mukarnasla dekore edilen kapı, altta basık kemerli açıklığa sahiptir ve buradan ön avluya geçiş sağlanmaktadır. Cümle kapısının iç cephesi de gösterişli bir kitle halinde olup üstünde ayrıca küçük bir odası vardır. Kare planlı olan birinci avluda, kapının sağında duvara bitişik yapılmış



sivri kemerli bir çeşme bulunur. Avlunun sağında altı bodrumlu muhafız hücreleri, bunların arkasında sarayın kuzey duvarı önünde bodrumu zindan, üstü kışla olarak kullanılan mekânlar yer alır. Solda mevcut dış duvara paralel biçimde yerleşmiş olan bölüm, ahır olarak düzenlenmiştir.

Birinci avlunun cümle kapısı karşısında şahane bir iç cephe mevcuttur. Cephenin ortasında abidevi bir kapı ile iki yanında yüksek pencereler, yüksek bir yapı kitlesine işaret eder. İnce uzun taç kapı sivri kemerli olup, iki yanındaki iri servi ağacı kabartmalarının dışında oldukça sadedir. Cephenin sol kısmında orta avlu, solundaki binaya girişi sağlayan küçük çapta bir kapı vardır. Üzeri tonozlu bir geçit, birinci avlu ile ikinci avluyu birbirine bağlamaktadır. Bu geçidin iki tarafındaki kapılarla yüksekliği az olan zemin katına girilir. Bu katın orta avluya açılan ayrı pencereleri ve birinci avluya açılan kapıları vardır. Burada orta hizmetlerinin görüldüğü birimler bulunmaktadır.

MABEYİN DAİRESİ, DİVAN SOFASI VE CAMİ

İkinci avlu, dört tarafı bina grupları ile çevrili ve dikdörtgen planlı bir sahadır. Sağ tarafında sarayın mabeyin dairesinin divan sofası ile selamlık teşkilatına ait binalar ve ayrıca bir camiyle bitişğinde bir türbe yer alır. Sağdaki selamlık dairesine, sivri kemerli bir eyvan içinde düzenlenmiş olan dikdörtgen açıklıklı ve mukarnaslı yaşmaklı bir kapıdan girilir. Buradan merdivenli bir geçitle hol ve koridorlara ulaşılır. İlk holden selamlık kısmının divan salonuna ve sofalara geçmek mümkün olduğu gibi merdivenlerden üstteki terasa da çıkmak mümkündür. İkinci holden ise cami yanındaki odalara ve camiye geçiş sağlanmaktadır.

Mabeyin dairesinin divan salonu,

bir kemerli geçitle güney kısma doğru uzanan diğer salonlara ve cumbalı bir sofa ile müteakip küçük odalara bağlıdır. Selamlık kapısının sağında yer alan divan sofası iki sıra, solda yer alan diğer mekânlar ise tek sıra pencerelerle avluya açılmaktadır. Az çok bütün hüviyetiyle ayakta kalabilmiş mabeyin dairesi yapılarından biri, cami kısmıdır. Mabeyin ikinci holüne açılan bir kapı ile doğrudan doğruya caminin harimine girilir.

Cami, sarayın iki katı yüksekliğinde olup son cemaat yerinin üstü terastır. Terasın kuzey cephesi köşelerinde, piramit biçiminde külahları olan kuleler yer alır. Sivri kemerli nişler içinde dikdörtgen açıklıklı iki sıra pencereye sahip mihrap cephesinde, üstte bir yuvarlak pencere bulunmaktadır. Dışa taşkın mihrap çıkıntısının köşeleri sütunçelerle yumuşatılmıştır. Dışta mihrap çıkıntısı, pencere alınlıkları ve çevreleri süslenmiş olan yapının içinde de taş süsleme görülmektedir. Yuvarlak kemerli bir alanla sınırlanan mihrapta, alınlığın altında sivri kemerli, mukarnaslı, yaşmaklı niş, beş kenarlı olarak düzenlenmiştir. Caminin kible duvarı dış kenarında bir türbe bulunmaktadır. İçinde sanduka bulunmayan esas türbe zemin altında dikdörtgen, üstte ise sekizgen planlı bir yapıdır. Üstte kırık piramidal bir külahla örtülü olan yapının köşeleri, yonca biçimli iri sütunçelerle hareketlenen cepheleri kabarık bitkisel süslerle dolguludur.

İkinci avlunun karşısında, sarayın paşa dairesi denilebilecek harem kısmı bulunur. Duvarın ortasında, iki yanındaki sağır cepheyi süslemek amacıyla oyulmuş süs panolarının yer aldığı muhteşem bir tak kapısı vardır. İri bir kaval silme ile sınırlanan kapı, altta karşılıklı birer aslan figürünün yer aldığı girift bitkisel kompozisyonlar, geniş bordürle

çevrenlenmiştir. Dikdörtgen açıklıklı ve mukarnaslı yaşmaklı kapının üzerinde, dışa pencere ile açılan küçük bir oda bulunmaktadır. Cephe duvarında da bir üst katın varlığına işaret eden pencere izleri mevcuttur. Charles Texier ve Eugène Flandin'in gravürlerinde bu pencereler açıkça görülmektedir. Harem dairesinin kapısından küçük bir hole ulaşılır. Buradan sağda ve solda ikişer kapı ile bunun karşısındaki bir kapıdan dairenin çeşitli kısımlarına geçilir. Sağdaki kapının birinden genişçe bir bölmeye, yandaki kapıdan ise iç avlu önündeki odaya ulaşılır.

FONKSİYONEL YAŞAM ALANLARI

Giriş holünün sol tarafındaki kapılarla içleri fazla harap iki büyük odaya girilir. Holün karşısındaki kapıdan ayrı bir servis mekânına geçilir. Buradan da merdivenli bir kapı ile mutfak kısmına ulaşmak mümkündür. Arka tarafta yer alan hamam binasının küllhanı da bu holde bulunur. Mutfak çatı örtüsü, dört büyük kemerin karşılıklı kurulması ile meydana gelmiş ilgi çekici bir yapıdır. İçinde sadece küçük bir aş ocağı vardır. Güney yönüne bakan iki penceresi ve diğer duvarlarında muhtelif istikametlere açılan kapılar bulunur. Aşevinin yanından küçük bir geçitle harem dairesi koridoruna girildiği gibi hamam binasına da ulaşılır. Kubbeli, iki gözden ibaret bir plana sahip hamam odalarının biri soyunma, diğeri yıkanma yeridir.

Zemin katta, 12 gözden ibaret harem dairesinin alt kısım odaları bulunur. Üst kata ve arka teraslı bahçeye bağlantıyı sağlayan merdivenli geçitler, batı cephesinin ortasındaki kısımda yer almaktadır. Harem dairesinin ikinci kata ait kalıntıları, kuzey duvarının camiye bitişik olan kısmında görülmektedir. Bu bakiyelere göre alttaki odalar nispetinde bir teşkilatın üst katta da mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

DOĞUBAYAZIT'TAN ÖTEYE...

İshak Paşa Sarayı'ndan Diyar'ın'e giderken yolculuğunuza yine pastoral tabloları anımsatan manzaralar eşlik eder. Yalçın dağları, 2 bin rakımlı İpek Geçidi'yle aşarsınız. Üç bin yıllık kaya evleriyle dolu Meva Vadisi, Keşiş'in Bahçesi, Meteor Çukuru ve Buz Mağarası da şehrin turizm zenginlikleri arasında yer alır. Ağrı'nın ilçelerinde ise hayat erken başlar. Sönmüş bir yanardağ olan Süphan'ın gölgesinde kurulu Patnos'ta da öyle. Horozlar güneşin doğuşunu müjdelere, dükkânlar besmeleyle açılır, çaylar demlenir, sohbet başlar. Bağlardan, bahçelerden toplanan lezzet yüklü meyve ve sebzeler, tazecik köy peynirleri, el dokuması halılar ve dağ otları, Patnos Pazarı'na bereket getirir. Hayat, Ağrı pazarlarında da Anadolu'nun gelenekleriyle yoğrulur gider...



ERZİNCAN KÜLTÜR TURİZM ROTASI



Etrafı Dağlık, Ortası Bağlık Can Erzurum



Çifte Minareli Medrese'de 113 Vakıf Eseri



Türkiye'nin yedi vakıf müzesinden biri olan Çifte Minareli Medrese'de sergilenen 113 eser, yerli ve yabancı misafirin ilgisini çekiyor. Erzurum'un simgesi olan, Anadolu'nun en büyük Selçuklu medresesiyle henüz tanışmadıysanız şimdi tam zamanı...



İki katlı ve dört eyvanlı, açık avlulu medrese tipiyle ve taç kapının iki yanına eklenmiş payandalar üzerinde yükselen iki minaresiyle Anadolu Türk mimarisi içinde önemli bir yere sahip olan Çifte Minareli Medrese'nin en fazla dikkat çeken tarafı ön cephesi. 13. yüzyılın ikinci yarısından itibaren özellikle medreselerin cephe kompozisyonuna katılan çeşme, niş, pencere gibi unsurlar bu binada da yer almakta. Ayrıca Anadolu Selçuklu mimarisinde taç kapıların yan yüzleri süslenmediği halde bu medresede bir istisna olarak buraların da süslediği görülmekte.

MİMARİ BİR ŞAHESER

Taç kapının derin nişi, çeşitli genişlikte palmet motifli beş sıra şeritle çerçevelenmiş ve üzeri mukarnaslarla örtülmüş. Yine mukarnaslı olan mihrabiyeler nisbeten sade, kapı kemerinin yanları ise tamamen bezemesiz ve Selçuklu taç kapılarının

çoğunda bulunan kabara şeklindeki süs unsurları burada bulunmuyor. Şerefeden yukarısı yıkılmış olan her iki minarenin de kaideden en üst noktaya kadar yüksekliği 26 metre. Tuğla minareler asabalı olup, aralarındaki yivler üçgen çinilerle hareketlendirilmiş, pabuçlara da kare çerçeveye alınmış son derece süslü daireler içinde mavi çinilerle "Allah" ve "Muhammed" kelimeleri ile dört halifenin isimleri yazılı.

Taş kaidelerin alt kısımlarına ise yine iki taraflı olmak üzere kalın birer kaval silmenin çerçevelediği sivri kemerli niş içerisinde, iki ejderhanın kuyrukları ucundaki bir hilalden çıkan, tepesine çift başlı kartal motifi oturtulmuş hayat ağacı kabartmaları yer alıyor. Minarelerdeki süslemeler, ayrıntılar açısından birbirinden farklı çizgiler, renkler taşımakta. Medrese, genelde oldukça süslü fakat süsleme çalışmaları yer yer yarım kalmış halde.

İTİNALI RESTORASYON

Kurumumuzca 2011-2016 yılları arasında yapılan restorasyonun ardından, 2019'da Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun kararı ile teşhir ve tanzimi yapılan medrese, böylece "müze" statüsüne alındı. El yazması, hat levha, şamdan, halı, kilim, saat, cami sancağı, imaret kazanı, buhurdan, şamdan ve ahşap eserler gibi restorasyonu ve konservasyonu (koruma) yapılarak hazır hale getirilen tarihi eserler, kurumumuzca yürütülen çalışmalar sonucu Erzurum Çifte Minareli Vakıf Müzesi'nde sergilenmekte.

Kadim kentin silüetiyle bütünleşen Çifte Minareli Medrese; şehirde, dengeli mimarisi ve iri motifli süslemeleriyle yerli ve yabancı misafirlerin hayranlıkla gezdikleri yerlerin başında geliyor. Restorasyon çalışmalarının ardından medreseye gelen ziyaretçi sayısı, her yıl giderek artmakta.

TARİHLE GÜNCEL BULUŞUYOR

Birçok kültürel etkinliğin de gerçekleştirildiği Çifte Minareli Medrese ve Müzesi, kısa bir süre önce Kültür Yolu Festivali'nin programında da yer aldı. Erzurum Vakıflar Bölge Müdürü Murat Uslu, Çifte Minareli Medrese'nin

yapısı itibarıyla hem Erzurum'un göz bebeği hem de Türkiye'nin sayılı eserlerinden birisi olduğunu belirtti. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki medresenin önemini vurgulayan Uslu, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Burası, Türkiye'deki yedi vakıf müzesinden birisi olma özelliğini de taşıyor. Medresemiz, 2022'de yıllık 331 bin, 2023'te ise 517 bin ziyaretçiyi ağırladı. Ağustos ayı başı itibarıyla da şu ana kadar 357 bin misafirimiz oldu. Bunlar ciddi rakamlar. Her geçen yıl ziyaretçi sayısının ikiye katlanması hem kültürel manadaki gelişimimizi hem de tanıtım yöntemlerimizin başarısını gösteriyor. Bundan dolayı çok memnunuz. Medrese envanterindeki bin 313 eserden 113'ü sergilendi. Bunlar; vakıf eserlerinden toplanan halı, kilim, saat, şamdan, sancak gibi konservasyonu yapılmış, özel havasız ortamda muhafaza edilen eserler."

Tarihi mekânda birçok önemli kültürel organizasyona da ev sahipliği yapıldığını dile getiren Erzurum Vakıflar Bölge Müdürü Murat Uslu, "Medresemiz, yakın zaman önce ilimizde düzenlenen Kültür Yolu Festivali kapsamında da festival boyunca kentimizin cazibe merkezlerinden birisi haline geldi. Bu tür etkinliklerin şehrimize katkısı olmuştur, olmaya da devam

edecektir. Ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından organize edilen sünnet şöleni de yine bu medresede yapılmıştır. Bütün bu faaliyetler, vakıf eserlerde tarihle günceli buluşturma çabalarımızın da başarılı örnekleri," diye konuştu.

ERZURUM'UN RENKLERİ

Erzurum'un tarihi ve doğasını konu alan "Tabiattan Esintiler" resim sergisi de yine tarihi Çifte Minareli Medrese'de sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Erzurumlu ressam Fesih Özyurt, kentin köklü tarihi ve zengin tabiat yapısından esinlenerek yağlı boya ile hazırladığı 75 tabloyu, Çifte Minareli Medrese'de sanatseverlerle buluşturdu. Palandöken Dağı, Çifte Minareli Medrese, Narman Peri Bacaları, Atlama Kuleleri, Erzurum Kalesi, cirit ve bar ekibinin gösterileri gibi kentin zenginliklerinin sergilendiği eserlere vatandaşlar yoğun ilgi gösterdi.

Gençlere resim sanatını sevdirmek ve onları teşvik etmek amacıyla sergi açtığını anlatan Ressam Fesih Özyurt, "Resimlerimde genelde tabiatın güzelliklerine odaklanıyorum. Ancak Selçuklulardan Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine kadar tarihimize mal olmuş olayları da işliyorum. Ayrıca savaş, deprem, yoksulluk ve mağduriyetler gibi toplumsal sorunları da eserlerimde yansıtıyorum," dedi.





Altının dile geldiği sanat ALTIN VARAK İŞÇİLİĞİ

Osmanlı hat, tezhip ve cilt sanatının en zarif ve kıymetli, dolayısıyla da büyük ustalık isteyen altın varak tekniği, asırlar ötesinden günümüze uzanan nadide örnekleriyle hâlâ hayranlık uyandırıyor. Bugünün ustaları, dünün zirve sanatkarlarının mirasının izinde hem geleneği koruyor hem de denemeler gerçekleştiriyor.

Altın varak işçiliği, altın madeninin ezilerek inceltilmesi ile imal edilmiş olan yaprak gibi ince sayfalarla yapılmasından dolayı bu adı almıştır. Osmanlıcaya Arapçadan geçen varak kelimesi, yaprak anlamına gelmekte olup, teknik terim olarak altın veya gümüş gibi madenlerin dövülerek inceltilmesi ile oluşturulan ince parlak yaprak anlamı taşımaktadır.

VARAK HER YERDE VAR

Altın varak, Osmanlı devrinde mimaride ve geleneksel Türk el sanatlarından ciltçilik, hat ve tezhipte yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Özellikle mimaride âlemler, kitabeler, mukarnaslar, hat yazılar gibi birçok öge altın varak ile kaplanmıştır. Osmanlı döneminde altın işçiliği yapan ustalara “zerger”, değerli taşlar veya madeni eşya üzerine altın kakma yapan ustalara “zernişan” adı verilmekteydi. Osmanlı dönemi el sanatlarında, çoğunlukla küçük metal objelerde kullanılan bir teknik ise tombak işçiliğiydi. Tombak, altın ile civanın karışımından oluşan amalgam ile yapılan altın kaplama işçiliğine verilen addı. Oldukça zor bir işçiliği olması sebebiyle günümüzde maalesef unutulmaya yüz tutmuş zanaatlar arasında yer almakta.

Ezme usulü altın varak uygulaması ise genellikle hat ve tezhip işlerinde kullanılan bir uygulama. Bu teknikte, altın varak parçaları ve zambak bir kâse içine konularak parmak ile ezilir. Böylelikle elde edilen sıvı altın, çok ince fırçalar vasıtasıyla tezhip ve hat işlerinde en ince detaylarda dahi kullanılabilir. Mimari eserlerde tercih edilen yapıştırma usulü altın varak tekniğinde ise varak sayfaları yüzeye sürülen yapıştırıcı üzerine kaplanarak uygulama yapılmaktadır.

BİLGİ, İNCE İŞÇİLİK VE SABIR

Osmanlı döneminde altın varak, oldukça meşakkatli bir uğraş sonucu üretilerek elde ediliyordu. İlk işlemden, ağır merdaneler vasıtasıyla inceltilen varak tabakası, güderi ve tirşe adı verilen ince siğir bağıracağı arasına konulmaktaydı. Daha sonra pürüzsüz bir mermer üzerinde çekik ile dövülerek elde edilen altın varaklar, deri kenarından taşan parçalar kesildikten sonra tekrar ince tirşeler arasına konularak bu kez daha hafif çekik ile dövme işlemine başlanırdı. Bu dövme işlemi sonucunda

iyice incelmış olan varaklar, köşelerden taşan fazlalıkları düzgünce kesildikten sonra istiflenirdi. İmalat sırasında kenardan taşan parçalar, en ince altın tozunu dahi üzerinde tutmadığı için tavşanayağı ile süpürülerek toplanır ve tekrar eritilerek külçe yapıldı. Altın varanın kolay ezilebilmesi için mermer tezgâh, “dagar” denilen toprak tava ile ısıtılarak belli bir hararet sağlanırdı.

ZAMANLA FABRİKASYON VARAKLARA YENİLDİ

Hat ve tezhip gibi el sanatlarında da kullanılan altın varak, çoğunlukla defter sayfaları arasında bağımsız olarak yer alışıyla dikkat çekmekte. Bu şekilde imal edilmiş olan varaklar, genellikle zambak ile ezme usulü hazırlanıp fırça ile sürülerek kullanılmaktaydı. Kâğıt üzerine yapıştırılmamış durumdaki bu varakları mobilya vb. işlerde kullanmak gerektiğinde ise genellikle yünden yapılmış bir malzemeye veya saça sürülen fırçanın çekim gücü ile varak defterden alınarak kadife bir yastık üzerine konur ve özel altın varak bıçağı ile istenilen ölçüde kesilirdi. Daha sonra kesilen varak parçaları tekrar fırça ile alınarak yapıştırıcı sürülmüş olan yüzeye düzgün bir şekilde bırakılmaktaydı. Pamuk ile tamponlandıktan sonra “mazgala” adı verilen ve genellikle akik taşından yapılan bir alet ile varak yüzeyine hafifçe sürtülerek mühürleme işlemi tamamlanırdı.

Osmanlı’nın son dönemlerine kadar altın varak, İstanbul’un Beyazıt ve Süleymaniye semtleri ile Sultanhamam’da birkaç dükkânda üretilmekteydi. Osmanlı varakları kalite olarak çok üstün olmasına rağmen, Avrupa’da üretilen fabrika varaklarının ucuz işçiliği ile rekabet edilememesi neticesinde üretim atölyeleri zaman içerisinde kapanmak zorunda kalmıştı. Yine de günümüzde bu sanata gönül vermiş ustalar, altın varaga dair özgün örnekleri üretmeye devam etmekte.

ALTIN VARAK SANATKÂRLIĞININ PÜF NOKTALARI

Osmanlı döneminde altın varak yapıştırıcısı olarak zambak, gomalak, kemik tutkalı, jelatin, yumurta akı ve şap ile hazırlanan tutkal karışımı gibi malzemeler kullanılmıştı. Günümüzde ise genel olarak miksiyon olarak adlandırılan yapıştırıcı kullanılmaktadır. Diğer bir

yapıştırıcı türü ise piyasada süt miksiyon olarak adlandırılan, içeriği akrilik reçine veya vinil asetat olan beyaz renkli tutkaldır. Su bazlı oluşu sebebiyle dış cephelerde kullanımı uzmanlarca tavsiye edilmemektedir.

Altın varanın gerek değerli gerekse hassas bir malzeme olması dolayısıyla işçiliğinde de çok dikkatli ve hassas olunması gerekmektedir. Uygulama öncesinde altın varak yapılacak yüzeyin pürüzsüz olarak hazırlanması gerekmektedir. Altın varak kaplanacak malzemenin özelliğine göre yüzey hazırlama işlemleri de farklılıklar göstermektedir. Bakır, demir vb. metal yüzeylerde öncelikle yüzeyde bulunan paslanmanın giderilmesi gerekir. Metal yüzeylerde pas ve korozyon temizliğinden sonra yüzeye metal koruyucu bir vernik veya boya tabakası tatbik edilmelidir. Yüzeye sürülen metal verniği veya boya tabakası hem altta



bulunan hafif pasların engellenmesini hem de altın varak öncesi yüzeyin düzgün bir hale gelmesini sağlar. Miksiyon sürülmeden önce zemin son kez ince bir zımpara veya bulaşık süngeri ile perdahlanabilir. Ahşap yüzeylerde korozyon veya pas olmadığı için yüzey iyice zımparalandıktan sonra yüzeye yerine göre gomalak cila veya vernik sürülerek yüzey hazırlanmalıdır. Özellikle oymalı yüzeylerde ve çerçevelerde “lambez” adı verilen killi toprak ile yüzey hazırlığı yapılmaktadır.

Edirnekâri sanatında altın varak yapılacak yüzeylerde kabartma oluşturulması için motiflerin bu bölümlerine tutkal ile kabartma yapıldıktan sonra altın varak yapımına geçilir. Mermer vb. taş yüzeylerde dikkat edilmesi gereken konu, malzemenin miksiyonu içine ne kadar çekip çekmeyeceğidir. Mermer gibi sert kayalar gözeneksiz olduğu için üzerine rahatlıkla miksiyon sürülebilirken, küfeki taşı vb. kayalar gözenekli oldukları için

sürülen miksiyonu daha fazla içlerine emerek çalışmayı zorlaştırırlar. Küfeki vb. taş yüzeylerde öncelikle bir kat miksiyon sürülerek yüzey doyurulmalı, kuruduktan sonra tekrar miksiyon sürülerek altın varak işçiliğine geçilmelidir.

TEKNİKLER, DETAYLAR, İNCELİKLER

Altın varak yapıştırma işlemi tamamlandığında mazgala denilen akik taşı ile yüzeye hafifçe bastırılarak tesviye edilmelidir. Altın varak kaplanmasında en çok yapılan hatalardan biri, henüz tam kurumasını sağlamamış olan miksiyon üzerine altın varak kaplanmasıdır. Bu gibi durumlarda miksiyon kurumaya başladığında, altın varak yüzeyinde büzüşmeler meydana getirir. Miksiyon fazla kurursa bu defa üzerine altın varak yapışması imkânsızlaşır. Bu nedenle altın varak yapıştırma işleminin süresinin iyi ayarlanması gerekmektedir. Yine dikkatli olunması gerekli konulardan

biri ise fazla fire verilmeden altın varak işleminin tamamlanmasıdır. Değerli bir malzeme olduğu için yapıştırılacak yüzeyin boyutlarına uygun olarak altın varak sayfaları kesilirse fire miktarı oldukça azalacaktır. Özellikle dış cephede rüzgârlı havalarda altın varak yapıştırmak oldukça zordur. Bu sebeple rüzgârı mümkün olduğunca kesebilecek gerekli önlemler alınmalı, hatta altın varakların küçük parçalara kesilmesi işlemi önceden yapılmalıdır.

Altın varak kaplanan yüzey dış cephede bulunuyorsa varak yüzeyine koruyucu bir vernik tabakası sürmek faydalı olacaktır. Özellikle kubbe âlemi gibi üzerine kuşların konduğu bir malzemeye mutlaka metalik yüzey verniği sürülmelidir. Böylelikle hem kuşların tırnak çiziklerinden hem de gübrelerinden korunmuş olunur. Koruyucu olarak metal verniği veya miksiyon inceltirilerek bir kat sürülmelidir. Altın varak imalatlarında ne kadar malzeme kullanılacağı imalat sırasında yapılacak tutanaklar ile tespit edilmelidir.



TARİHÎ MEKÂNLARI VARAKLARLA BEZEMEK Bir varak ustası: Aziz Dönmez



Osmanlı Devleti'nde ahşap süsleme sanatı olarak kullanılan varak sanatının son ustalarından Aziz Dönmez, yarım asrı deviren meslek hayatında Yıldız Sarayı'ndan Sabancı Atlı Köşkü'ne kadar birçok mekâna işleriyle katkı sunmuş bir sanatkâr.

A ltın varakla tanışma hikâyesinin 12 yaşında başladığını söyleyen Aziz Dönmez, 1976'dan beri Kuledibi'ndeki atölyesinde tablo çerçeveleri, konsollar ve aynalar gibi eşyaların yanı sıra; tarihî çeşmeler ve mezar taşlarındaki yazıları altın varakla işliyor. Beyoğlu'nda otururken komşuları merhum Abdullah Şap Usta'ya rahmetli dedesi ve babaannesinin "Çırak lazım mı?" diye sorması üzerine bu mesleğe ilk adımını attığını belirten Dönmez, "Ertesi gün işe başladım. Tarihî şeyleri çok sevdiğim için bir kısmet olarak orada karşılaştık. Böyle de devam ettim," diyor.

TEKNOLOJİ VARAKÇILIĞA UYMAZ, GELENEĞİ KORUYACAKSIN

Dönmez, bu mesleğin sevilmeden asla yapılamayacağını, sanatın ince ruhlu kişilere mahsus olduğunu dile

getiriyor. Eski ustaların yaptıkları işlerden ilham aldığına dikkati çeken Dönmez, "Ustalar bunu nasıl yapmışlar? Biz de keşke yapabilirsek diye uğraşıyoruz. Ben de çok şükür bu işi başarıyorum," diyor. Dönmez, varakçılıkta geleneğin sürdürülmesi gerektiğini vurgulayarak şunları söylüyor: "Varakçı olarak yanımda çalışan başka arkadaşlarımız da var. Onlar bana, 'Teknoloji bayağı ilerledi. Siz artık şu eskiye dönük işleri bırakın. Yeni usullere başlayın,' diyor. Fakat bu sözler, bizim mesleğe biraz ters. Eskiye dönük bir eser benden ne istiyorsa, eskiden ne yapılmışsa, onu yaptığım için huzurluyum. Ben varak sanatında yeni teknolojiye katılmıyorum. İnce işçilik gerektiren varakçılık, işinin ehli olmayan ellerde kaybolacaktır. Çünkü bu işle alakası olmayan, kendine

'varakçığım' diyen tonlarca insan var. Adam cilacı, boyacı ama 'Ben varakçığım' diyor. Bunlara karşıyım. Lütfen sadece gerçek ustası bu işi yapsın."

ÖNEMLİ BİNALAR, ONUN SANATINA EV SAHİPLİĞİ YAPIYOR

Varak sanatında en küçük eşyanın bile defalarca elden geçtiğini anlatan Aziz Dönmez, "Öyle ki bazen, yirmiyi bulur bizim çalışmamızı elden geçirmemiz. Birçok mekânda sanatımı icra ettim. Örneğin Yıldız Sarayı'nın tablolarının çerçevelerini ve ahşap koltuklarını varakla süsledik. Ayrıca Atlı Köşk, Ankara ve İstanbul'daki Cumhurbaşkanlığı'na ait binalar ve Birinci Ordu Komutanlığı'nın yanı sıra; birçok yapıda sanatımı sergiledim," ifadelerini kullanıyor.

Sürdürülebilir Yatırımlara

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
ülke kalkınmasına katkı sağlayan
sürdürülebilir yatırımlara destek olanlara katılın.



0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifikatilim.com.tr



VAKIF KATILIM



Erzincan'dan Erzurum'a 500 ÇOCUĞA SÜNNET ŞÖLENİ



Sultan İkinci Bayezid Vakfı'nın vakfiyesinde yer alan hayır şartı gereği olarak Erzurum Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne bağlı toplam yedi ilde 500 çocuğa aileleriyle birlikte sünnet düğünü organizasyonu gerçekleştirildi.

Erzurum Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün desteklediği ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarına sünnet düğünü düzenlendi. Sünnet şöleni; Erzurum, Erzincan, Ağrı, Bayburt, Ardahan, Iğdır ve Kars illerini kapsayan toplam 500 çocuğa yapıldı. İllerde davetlilerin coşkusuyla gerçekleştirilen sünnet düğünlerinde hayırsever vatandaşlar çocuklara mont, ayakkabı, altın ve kırtasiye malzemeleri gibi hediyeler vererek onları mutlu etti.

Etkinliğin Erzurum ayağında Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün desteklediği 150 çocuk için sünnet etkinliği organize edildi. Çifte Minareli Medrese önünde bir araya gelen çocuklar ile aileleri motosikletli yunus timleri gözetiminde Türk bayrakları ve balonlarla süslenmiş

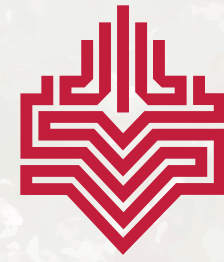


büyükşehir belediyesi ve off-road araçlarıyla şehir turu yapıp tekrar medrese önüne geldi.

Burada düzenlenen programda bir konuşma yapan Erzurum Vakıflar Bölge Müdürü Murat Uslu, kurum olarak çocuklara verdikleri öneme değinerek şu sözleri kaydetti: "Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün organizasyonu ile Türkiye'nin 81 ilinde Sultan İkinci Bayezid Vakfı vakfiyesinde yer alan sünnet merasimleri coşkuyla kutlanmaya devam ediyor. Bu vakıf hizmetini götürdüğümüz illerden biri de Erzurum'dur. Erzurum Vakıflar Bölge Müdürlüğü olarak Büyükşehir Belediyesi'nin destekleriyle kent genelinde destek programımızda yer alan 150 çocuğumuza, Erzurum Sağlık

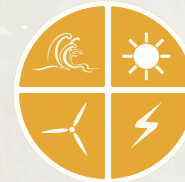
Müdürümüzün ve Şehir Hastanesi Baş Hekimimizin destekleri ile güzel bir sünnet düğünü gerçekleştirdik."

Her çocuğa birer bisiklet ve Kuyumcular Odası tarafından da altın hediye edilen programda, toplam bin 500 kişiye kavurma-pilav ikram edildi. Konu hakkında açıklamalarına devam eden Erzurum Vakıflar Bölge Müdürü Murat Uslu, "Bu anlamlı organizasyon sayesinde çocuklarımız güzel bir gün geçirdi ve bolca eğlendiler. Bu tür çalışmalara devam edeceğiz," ifadelerini kullandı. Uslu son olarak sünnetlerin Sağlık Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeye göre yapıldığını, operasyonların hijyenik ve ameliyat ortamında gerçekleştirildiğini ve titizlikle çalıştıklarını söyledi.



T.C.

VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ



1048 VAKIF ENERJİ



TAKSİM INTERNATIONAL
GROUP HOTELS
★★★★★



VAKIF İNŞAAT
RESTORASYON VE TİCARET A.Ş.



KUVEYTÜRK
KATILIM BANKASI A.Ş.



Vakıf Kùltürünün Yaşatılmasına

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
geçmişimizin mirası vakıf kùltürünü yaşatarak
hep birlikte kazanmaya vesile olanlara katılın.



VAKIF KATILIM



0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr